

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

17 квітня 2025 р.

Київ

№ 166-р

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

20.12.2018 за результатами розгляду справи № 126-26.13/116-18 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції державним підприємством спиртової та лікеро-горілчаної промисловості «Укрспирт» (далі – ДП «Укрспирт», Відповідач) та накладення штрафу Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) прийняв рішення № 748-р.

Рішенням № 748-р визнано, що із січня 2017 по червень 2018 року ДП «Укрспирт» займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку (далі – Рішення № 748-р).

За вказане порушення на ДП «Укрспирт» накладено штраф у розмірі 33 000 000 грн та зобов'язано у двомісячний строк із дати отримання рішення усунути причини виникнення й припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

За результатами розгляду справи № 126-26.13/26-22 встановлено, що ДП «Укрспирт» виконало Рішення № 784-р не в повному обсязі, а саме:

- не виконано зобов'язання згідно з пунктом 4 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не усунуто причин виникнення й не припинено порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у тому числі не розроблено та не застосовано прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого);

- виконано не в повному обсязі зобов'язання згідно з пунктом 5 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не направлено звітів за період квітня – грудня 2019 року про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого щодо 10 (десяти) найбільших за обсягами покупців спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі фактичних цін на спирт у звітному періоді, планових та фактичних обсягів закупівлі спирту у звітному періоді, інших даних, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо).

Вказані дії визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 4 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На ДП «Укрспирт» накладено штраф у розмірі 53 800 грн.

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи № 126-26.13/26-22, розпочатої за ознаками вчинення державним підприємством спиртової та лікеро-горілчаної промисловості «Укрспирт» порушення, передбаченого пунктом 4 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді виконання рішення Антимонопольного комітету України від 20.12.2018 № 748-р «Про порушення законодавства

про захист економічної конкуренції та накладення штрафу» не в повному обсязі та подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери від 06.02.2025 № 126-26.13/26-22/44-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) Оцінка дій / бездіяльності ДП «Укрспирт» у частині повноти виконання рішення Антимонопольного комітету України № 748-р від 20.12.2018 «Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу».

2. ВІДПОВІДАЧ

- (2) ДП «Укрспирт» (ідентифікаційний код юридичної особи *[конфіденційна інформація]*, місцезнаходження відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: *[конфіденційна інформація]*).

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (3) Розпорядженням Голови Антимонопольного комітету України – державного уповноваженого від 07.06.2022 № 01/90-р (далі – Розпорядження) розпочато розгляд справи № 126-26.13/26-22 за ознаками вчинення ДП «Укрспирт» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 4 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді виконання рішення Комітету № 748-р від 20.12.2018 «Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу» не в повному обсязі (далі – Справа).
- (4) Листом Комітету від 07.06.2022 № 126-26.13/01-2318 копію Розпорядження було направлено ДП «Укрспирт» на адресу реєстрації відповідної юридичної особи, зазначену в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.
- (5) Лист Комітету від 07.06.2022 № 126-26.13/01-2318 з доданою до нього копією Розпорядження не було вручено ДП «Укрспирт» та повернено до Комітету відділенням поштового зв'язку акціонерного товариства «Укрпошта» (далі – АТ «Укрпошта»).
- (6) Відповідно до довідки відділення поштового зв'язку АТ «Укрпошта» про причини повернення / досилання поштового відправлення з трек-номером 0303515108184 копію Розпорядження було повернено до Комітету у зв'язку із закінченням терміну зберігання.
- (7) Враховуючи наведене, у виданні газети «Урядовий кур'єр» № 210 (7870) від 16.10.2024 опубліковано повідомлення про розпорядження Голови Комітету – державного уповноваженого про початок розгляду справи № 126-26.13/26-22.
- (8) Відповідно до частини першої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у разі якщо вручити рішення, розпорядження немає можливості, зокрема, внаслідок відсутності посадових осіб чи уповноважених представників суб'єкта господарювання, органу адміністративно-господарського управління та контролю за відповідною юридичною адресою, рішення, розпорядження органів Антимонопольного комітету України вважається таким, що вручене відповідачу,

через **десять днів** з дня оприлюднення інформації про прийняте рішення, розпорядження в офіційному друкованому органі, зокрема газеті «Урядовий кур'єр» або в друкованому виданні відповідної обласної ради за останнім відомим місцем реєстрації юридичної адреси відповідача.

- (9) Листом Комітету від 07.02.2025 № 126-26.13/05-1325є ДП «Укрспирт» було направлено копію подання з попередніми висновками у Справі (далі – Подання). ДП «Укрспирт» отримало копію Подання:
- за адресою ДП «Укрспирт» для листування (*[конфіденційна інформація]*) – 13.02.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення з трек-номером 0601110688354;
 - за адресою реєстрації юридичної особи ДП «Укрспирт» (*[конфіденційна інформація]*) – 17.02.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення з трек-номером 0601110687196.
- (10) З метою збору доказів у Справі Комітет надіслав вимоги про надання інформації згідно з переліком, наведеним у таблиці 1.

Таблиця 1

Вимога Комітету про надання інформації		Назва адресата вимоги про надання інформації
дата реєстрації	номер вихідної кореспонденції	
1	2	3
14.03.2023	126-26.13/01-4948є	Державна податкова служба України
14.03.2023	126-26.13/01-4949є	Державна служба статистики України
14.03.2023	126-26.13/01-4955є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Вінницькій та Хмельницькій областях
14.03.2023	126-26.13/01-4954є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Дніпропетровській, Запорізькій та Кіровоградській областях
14.03.2023	126-26.13/01-4952є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Івано-Франківській, Чернівецькій та Тернопільській областях
14.03.2023	126-26.13/01-4956є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях
14.03.2023	126-26.13/01-4957є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Львівській, Закарпатській та Волинській областях
14.03.2023	126-26.13/01-4961є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по м. Києву
14.03.2023	126-26.13/01-4958є	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях

Продовження таблиці 1

1	2	3
14.03.2023	126-26.13/01-4959e	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській та Сумській областях
14.03.2023	126-26.13/01-4960e	Регіональне відділення Фонду державного майна по Україні Рівненській та Житомирській областях
14.03.2023	126-26.13/01-4953e	Регіональне відділення Фонду державного майна України по Харківській, Донецькій та Луганській областях області
15.03.2023	126-26.13/01-4947e	Державна митна служба України
08.01.2024	126-26.13/05-216e	Державна податкова служба України
22.10.2024	126-26.13/05-10210e	
07.11.2024	126-26.13/05-10767e	
10.03.2025	126-26.13/05-2577e	

- (11) Перелік вимог про надання інформації Комітету, адресованих Відповідачу, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Дата реєстрації	Номер вихідної кореспонденції
10.08.2022	126-29.3/01-3200
06.03.2023	126-26.13/01-4721e
08.06.2023	126-26.13/01-7415e
07.08.2023	126-26.13/01-8864e
07.03.2024	126-26.13/05-2308e

- (12) Також було надіслано вимоги про надання інформації Голови Комітету – державного уповноваженого, адресовані конкурентам / потенційним конкурентам Відповідача, що зазначені в таблиці 3.

Таблиця 3

Вимога Комітету про надання інформації		Назва адресата вимоги про надання інформації
дата реєстрації	номер вихідної кореспонденції	
1	2	3
10.04.2023	126-26.13/01-5694e	ТОВ «БОРКИ СОЛАР» (не отримало)
11.04.2023	126-26.13/01-5741e	ТОВ «КАРАВАНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД 1709»
11.04.2023	126-26.13/01-5742e	ТОВ «АРТЕМІВСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД 1840»
11.04.2023	126-26.13/01-5743e	ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД»

1	2	3
11.04.2023	126-26.13/01-5744е	ТОВ «АКВА СОЛАР ІНВЕСТ»
11.04.2023	126-26.13/01-5745е	ТОВ «УКРХІМРЕСУРС»
11.04.2023	126-26.13/01-5746е	ТОВ «СКН «Сучасна комерційна нерухомість»
11.04.2023	126-26.13/01-5747е	ТОВ «Спиртовий завод «Лопатин»
11.04.2023	126-26.13/01-5748е	ТОВ «Спиртовий завод «Суходоли»
11.04.2023	126-26.13/01-5749е	ТОВ «Гуральня Бруницьких»
11.04.2023	126-26.13/01-5750е	ТОВ «Компанія Клімат Плюс»
11.04.2023	126-26.13/01-5751е	ТОВ «РАВА-РУСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5752е	ТОВ «ВЕСТ ВЕЙ»
11.04.2023	126-26.13/01-5753е	ТОВ «ВУЗЛІВСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5754е	ТОВ «РесурсПромЗахід»
11.04.2023	126-26.13/01-5755е	ТОВ «ГРІНФІЛ ЛТД» (не отримало)
11.04.2023	126-26.13/01-5756е	ТОВ «БІЗНЕС-ІНІЦІАТИВИ»
11.04.2023	126-26.13/01-5757е	ТОВ «ГЛЕРМОНТ ТРЕЙД» (не отримало)
11.04.2023	126-26.13/01-5758е	ТОВ «АГРО БІЗНЕС ВІП»
11.04.2023	126-26.13/01-5759е	ТОВ «ЗОЛОТНИКИ-АГРО»
11.04.2023	126-26.13/01-5760е	ТОВ «МИШКОВИЦЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5761е	ТОВ «РЕГІОН КОМПЛЕКТ» (не отримало)
11.04.2023	126-26.13/01-5762е	ТОВ «ВІТАГРО ЕНЕРДЖІ»
11.04.2023	126-26.13/01-5763е	ТОВ «ГРОШИК»
11.04.2023	126-26.13/01-5764е	ТОВ «ТАЙМКОЛ»
11.04.2023	126-26.13/01-5765е	ТОВ «СТАЛЬ ГРУП ЕНЕРДЖІ»
11.04.2023	126-26.13/01-5766е	ТОВ «РИНТЕХ»
02.06.2023	126-26.13/01-7263е	
11.04.2023	126-26.13/01-5767е	ТОВ «ВІДЕНСЬКИЙ МЛИН» (не отримало)
11.04.2023	126-26.13/01-5768е	ТОВ «УКРСПЕЦСПИРТ»
11.04.2023	126-26.13/01-5769е	ТОВ «БЕРШАДЬ ЛЮКС»
11.04.2023	126-26.13/01-5770е	ТОВ «БІКОРМ»
11.04.2023	126-26.13/01-5771е	ТОВ «ЧЕРВОНОСЛОБІДСЬКИЙ СПИРТЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5772е	ТОВ «СПІРИТУС ВИШНЯКИ»
11.04.2023	126-26.13/01-5773е	ТОВ «ЛУЖАНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5774е	ПП «НІТРОБОС»

Продовження таблиці 3

1	2	3
11.04.2023	126-26.13/01-5775е	ДП «ЮРКОВЕЦЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
02.06.2023	126-26.13/01-7264е	
30.06.2023	126-26.13/01-8018е	
11.04.2023	126-26.13/01-5776е	ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5779е	ДП «ХОЛМИНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5782е	ДП «ЗІРНЕНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5783е	ДП «БУЧАЦЬКИЙ МАЛЬТОЗНИЙ ЗАВОД»
11.04.2023	126-26.13/01-5784е	ДП «БДЖІЛЬНЯНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»
02.06.2023	126-26.13/01-7265е	
11.04.2023	126-26.13/01-5785е	ДП «МЕЖИРІЦЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРМЕДПРОМ»

4. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ № 748-р

4.1. Зміст зобов'язань, накладених Рішенням № 748-р

- (13) За результатами розгляду справи № 126-26.13/116-18 за ознаками вчинення ДП «Укрспирт» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого Комітет прийняв рішення № 748-р від 20.12.2018 «Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу».
- (14) Рішенням № 748-р визнано, що із січня 2017 по червень 2018 року ДП «Укрспирт» займало монополієне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (пункт 1 резолютивної частини Рішення № 748-р).
- (15) Також Рішенням № 748-р визнано дії ДП «Укрспирт», які полягають у безсистемному встановленні протягом 2017 – першого півріччя 2018 року дискримінаційних цін для покупців спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» незалежно від обсягів придбання спирту чи будь-яких інших об'єктивних критеріїв, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (пункт 2 резолютивної частини Рішення № 748-р).
- (16) За вказане порушення на ДП «Укрспирт» накладено штраф у розмірі 33 000 000 (тридцять три мільйони) грн (пункт 3 резолютивної частини Рішення № 748-р).
- (17) Крім штрафу, пунктами 4 та 5 резолютивної частини Рішення № 748-р на ДП «Укрспирт» було покладено такі зобов'язання:

- у двомісячний строк з дати отримання рішення усунути причини виникнення й припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у тому числі розробити й застосовувати прозорий та обґрунтований механізм ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого) (пункт 4 резолютивної частини Рішення № 748-р);
- щомісячно протягом року з дати отримання рішення звітувати про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого 10 (десяти) найбільшим за обсягами покупцям спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі надавати щодо кожного контрагента фактичні ціни на спирт у звітному періоді, планові та фактичні обсяги закупівлі спирту у звітному періоді, інші дані, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо) (пункт 5 резолютивної частини Рішення № 748-р).

4.2. Визначення строків виконання Рішення № 748-р

- (18) Рішення № 748-р Комітет прийняв 20 грудня 2018 року.
- (19) Копія Рішення № 748-р була надіслана ДП «Укрспирт» листом Комітету від 29.12.2018 № 126-26.13/03-17679 та отримана ДП «Укрспирт» **08.01.2019**, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення з трек-номером 0303509073247.
- (20) Відповідно до частини другої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції»¹ (далі – Закон) рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов’язковими до виконання.
- (21) Як передбачено в абзацах першому, третьому та четвертому частини другої статті 62 Закону, перебіг строку, який обчислюється роками, місяцями або днями, починається наступного дня після календарної дати або настання події, якими визначено його початок.
- Строк, який обчислюється місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо кінець строку, який обчислюється місяцями, припадає на такий місяць, що не має відповідного числа, строк закінчується в останній день цього місяця.
- У разі коли останній день припадає на неробочий день, днем закінчення строку вважається перший наступний за ним робочий день.
- (22) Отже, з огляду на дату отримання Рішення № 748-р та відповідно до вимог його резолютивної частини двомісячний строк із дати отримання Рішення № 748-р, протягом якого необхідно було виконати пункти 3 та 4 резолютивної частини Рішення № 748-р, сплив 11.03.2019², а перший термін надання інформації згідно з пунктом 5 резолютивної частини Рішення № 748-р – 08.02.2019.
- (23) Відповідно до частини першої статті 60 Закону заявник, відповідач, третя особа мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.
- (24) Відповідно до частини третьої статті 60 Закону прийняття господарським судом до розгляду заяви про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України не зупиняє його виконання, крім випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

¹У редакції, що діяла на момент відкриття справи № 126-26.13/26-22 про порушення ДП «Укрспирт» законодавства про захист економічної конкуренції.

²08.03.2019, 09.03.2019 та 10.03.2019 є вихідними днями.

- (25) Відповідно до частини четвертої статті 60 Закону порушення господарським судом провадження у справі про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого:
- згідно з частиною першою статті 48 Закону, частиною першою статті 30 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;
 - за результатами перевірки відповідно до частини п'ятої статті 57 Закону;
 - за результатами перегляду відповідно до частини третьої статті 58 Закону;
 - а також перегляд за заявою сторони відповідного рішення (постанови) господарського суду зупиняє виконання зазначеного рішення органу Антимонопольного комітету України на час розгляду цієї справи чи перегляду відповідного рішення (постанови) господарського суду, якщо органом Антимонопольного комітету України відповідно до частини третьої статті 48 Закону чи господарським судом не визначено інше.
- (26) Ухвалою Господарського суду міста Києва від 12.03.2019 у судовій справі № 910/2921/19 позов ДП «Укрспирт» до Комітету про визнання недійсним Рішення № 748-р залишено без руху.
- (27) Ухвалою Господарського суду міста Києва від **25.03.2019** відкрито провадження у судовій справі № 910/2921/19 за позовом ДП «Укрспирт» до Антимонопольного комітету України про визнання недійсним Рішення № 748-р.
- (28) Рішенням Господарського суду міста Києва від **29.08.2019** у судовій справі № 910/2921/19 ДП «Укрспирт» у задоволенні позовних вимог відмовлено повністю.
- (29) Ухвалою Північного апеляційного господарського суду від **15.10.2019** у судовій справі № 910/2921/19 відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою ДП «Укрспирт» на зазначене рішення Господарського суду міста Києва.
- (30) Постановою Північного апеляційного господарського суду від **10.12.2019** у судовій справі № 910/2921/19 апеляційну скаргу ДП «Укрспирт» залишено без задоволення, а рішення Господарського суду міста Києва від 29.08.2019 – без змін.
- (31) Відповідно до статті 284 Господарського процесуального кодексу України постанова суду апеляційної інстанції набирає законної сили з дня її прийняття.
- (32) Ухвалою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від **13.02.2020** у судовій справі № 910/2921/19 відкрито касаційне провадження за касаційною скаргою ДП «Укрспирт» на зазначені рішення Господарського суду міста Києва та постанову Північного апеляційного господарського суду.
- (33) Постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від **05.03.2020** у судовій справі № 910/2921/19 касаційну скаргу ДП «Укрспирт» залишено без задоволення, а рішення Господарського суду міста Києва від 29.08.2019 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 10.12.2019 – без змін.
- (34) Відповідно до частини третьої статті 317 Господарського процесуального кодексу України постанова суду касаційної інстанції є остаточною й оскарженню не підлягає.
- (35) Отже, Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду підтвердив правомірність Рішення № 748-р у повному обсязі.
- (36) Ухвалою Господарського суду міста Києва від 23.03.2020 відкрито провадження у судовій справі № 910/4185/20 за позовом державного підприємства «Житомирський

лікєро-горілочаний завод» (далі – ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод»)³ до Антимонопольного комітету України про визнання недійсним Рішення № 748-р.

- (37) Рішенням Господарського суду міста Києва від 01.10.2020 у судовій справі № 910/4185/20 ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» відмовлено в задоволенні позову.
- (38) Ухвалою Північного апеляційного господарського суду від 02.11.2020 у судовій справі № 910/4185/20 відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» на рішення Господарського суду міста Києва від 01.10.2020.
- (39) Постановою Північного апеляційного господарського суду від 10.02.2021 у судовій справі № 910/4185/20 апеляційну скаргу ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» залишено без задоволення, а рішення Господарського суду міста Києва від 01.10.2020 – без змін.
- (40) Ухвалою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 26.04.2021 у судовій справі № 910/4185/20 відкрито касаційне провадження за касаційною скаргою ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» на рішення Господарського суду міста Києва від 01.10.2020 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 10.02.2021.
- (41) Постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 01.06.2021 у судовій справі № 910/4185/20 касаційну скаргу ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» залишено без задоволення, а рішення Господарського суду міста Києва від 01.10.2020 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 10.02.2021 – без змін.
- (42) Однак, враховуючи те, що ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» не має статусу заявника, відповідача або третьої особи у справі № 126-26.13/116-18 про порушення ДП «Укрспирт» законодавства про захист економічної конкуренції, самостійне оскарження ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» Рішення № 748-р у межах розгляду судової справи № 910/4158/20 не зупиняє його виконання для ДП «Укрспирт».
- (43) Отже, виконання зобов'язань, накладених Рішенням № 748-р, відповідно до вимог частини четвертої статті 60 Закону зупинялось у періоди:
 - 25.03.2019 – 29.08.2019;
 - 15.10.2019 – 10.12.2019;
 - 13.02.2020 – 05.03.2020.
- (44) Враховуючи викладене, строки виконання Рішення № 748-р такі:
 - пункт 3 резолютивної частини Рішення № 748-р – 11.03.2019⁴;
 - пункт 4 резолютивної частини Рішення № 748-р – до 11.03.2019⁵ та в періоди з 12.03.2019 по 24.03.2019, з 30.08.2019 по 14.10.2019, з 11.12.2019 по 12.02.2020, з 06.03.2020;

³ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» звернулося з позовом, у якому просило суд поновити ДП «Укрспирт» строк на оскарження Рішення № 748-р та визнати недійсним і скасувати Рішення № 748-р.

⁴08.03.2019, 09.03.2019 та 10.03.2019 є вихідними днями.

⁵08.03.2019, 09.03.2019 та 10.03.2019 є вихідними днями.

- пункт 5 резолютивної частини Рішення № 748-р – 08.02.2019, 11.03.2019⁶, 08.04.2019, 09.09.2019⁷, 08.10.2019, 08.01.2020.

4.3. Щодо оцінки виконання пункту 3 резолютивної частини Рішення № 748-р

- (45) Згідно з пунктом 3 резолютивної частини Рішення № 748-р за порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини Рішення № 748-р, на ДП «Укрспирт» накладено штраф у розмірі 33 000 000 (тридцять три мільйони) грн.
- (46) Згідно із частинами другою та третьою статті 56 Закону рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов'язковими до виконання.

Особа, на яку накладено штраф за рішенням органу Комітету, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

- (47) У зв'язку з наведеним ухвалою Господарського суду Київської області 22.10.2020 відкрито провадження у судовій справі № 911/2862/20 за позовом Антимонопольного комітету України до ДП «Укрспирт» про стягнення 66 000 000,00 грн штрафу й пені та зобов'язання виконати Рішення № 748-р.
- (48) Рішенням Господарського суду Київської області від 21.10.2021 у справі № 911/2862/20, яке набрало законної сили 30.11.2021, позовні вимоги задоволено повністю.
- (49) Ухвалою Північного апеляційного господарського суду від 20.12.2021 у справі № 911/2862/20 відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою ДП «Укрспирт» на зазначене рішення Господарського суду Київської області.
- (50) Постановою Північного апеляційного господарського суду від 21.09.2022 у справі № 911/2862/20 апеляційну скаргу ДП «Укрспирт» залишено без задоволення, а рішення Господарського суду Київської області від 21.10.2021 – без змін.
- (51) ДП «Укрспирт» листом від 17.02.2023 б/н (вх. Комітету № 8-01/3658 від 17.02.2023) повідомило про сплату 33 000 000 (тридцять три мільйони) грн штрафу і 33 000 000 (тридцять три мільйони) грн пені та надіслало підтверджувальні платіжні доручення від 19.01.2023 № 217, від 08.02.2023 № 835, від 15.02.2023 № 1111, від 15.02.2023 № 1114, від 16.02.2023 № 1117.
- (52) Отже, штраф, накладений на ДП «Укрспирт» Рішенням № 748-р, Відповідач сплатив у повному обсязі.

4.4. Щодо оцінки виконання пункту 4 резолютивної частини Рішення № 748-р

- (53) Відповідно до пункту 4 резолютивної частини Рішення № 748-р ДП «Укрспирт» зобов'язано у двомісячний строк з дати отримання рішення усунути причини виникнення й припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у тому числі розробити й застосовувати прозорий та обґрунтований механізм ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого).
- (54) З аналізу тексту Рішення № 748-р вбачається, що вказане зобов'язання накладено у зв'язку з вчиненням ДП «Укрспирт» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

⁶08.03.2019, 09.03.2019 та 10.03.2019 є вихідними днями.

⁷08.09.2019 є вихідним днем.

4.4.1. Щодо обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації Відповідачем спирту етилового ректифікованого

- (55) Як встановлено під час розслідування справи № 126-26.13/116-18 та зазначено в пункті 106 Рішення № 748-р, ДП «Укрспирт» протягом 2017 – першого півріччя 2018 року без об'єктивно виправданих причин встановлювало для покупців ДП «Укрспирт» ціни на спирт етиловий ректифікований на різному рівні без прив'язки до обсягів закупівлі чи інших обґрунтованих критеріїв, тобто дискримінаційним способом.
- (56) Такі дії ДП «Укрспирт» кваліфіковано як зловживання монополією (домінуючим) становищем на загальнодержавному ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (57) Кваліфікація Комітетом дій ДП «Укрспирт» як зловживання монополією (домінуючим) становищем базувалася на дискримінаційності ціноутворення Відповідача (безсистемне встановлення цін на спирт етиловий ректифікований на різному рівні без прив'язки до обсягів закупівлі чи інших обґрунтованих критеріїв) та можливості такого ціноутворення за умов існування значної конкуренції на ринку (що включало аналіз наявності або відсутності об'єктивно виправданих причин) (пункт 131 Рішення № 748-р).
- (58) Так, Комітет аналізував мінімально можливі договірні ціни та планові річні обсяги закупівлі спирту з метою виявлення будь-яких логічних взаємозв'язків у підходах Відповідача, у результаті чого не було знайдено системності чи послідовності у зміні договірних цін для окремих покупців (пункт 132 Рішення № 748-р).
- (59) Також у Рішенні № 748-р наведено висновок Комітету, зроблений за результатами аналізу матеріалів справи № 126-26.13/116-18, про відсутність взаємозв'язку між обсягами закупівлі спирту та ціною за один декалітр спирту, яку встановлювало ДП «Укрспирт» для різних покупців за інших однакових умов таких договорів, а також відсутність системного та прозорого механізму ціноутворення (пункт 105 Рішення № 748-р).

Щодо механізму ціноутворення

- (60) Відповідно до пункту 3.1 Статуту⁸ Відповідача ДП «Укрспирт» утворено з метою **отримання прибутку** за рахунок, зокрема, здійснення виробництва спирту та спиртовмісної продукції, оптової торгівлі спиртом.
- (61) Під час розгляду Справи встановлено, що Відповідач із метою визначення основних засад, принципів ціноутворення та регулювання відносин, що виникають у процесі формування, встановлення та застосування цін на продукцію ДП «Укрспирт», наказом від 29.12.2018 № 790 затвердив «Положення про цінову політику ДП «Укрспирт» (далі – Положення), яким встановив процес формування відпускних цін на продукцію, в основі чого лежить калькулювання собівартості й визначення фінансових результатів (пункт 1.1 Положення).
- (62) Згідно з пунктами 1.67 та 1.8 Положення ДП «Укрспирт» використовує у своїй діяльності вільні ціни, які визначаються у внутрішньогосподарських відносинах за рішенням суб'єкта господарювання.

⁸У редакції Статуту ДП «Укрспирт», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 15.03.2021 № 543.

- (63) Відповідно до пункту 1.10 Положення ДП «Укрспирт» калькулює планову / фактичну собівартість, зокрема, спирту етилового ректифікованого з крохмалевмісної сировини (зерна).
- (64) Базою для формування ціни має бути планова собівартість з використанням калькулювання витрат методом «величини покриття» (пункт 1.17 Положення).
- (65) Згідно з пунктом 1.18 Положення калькулювання собівартості одиниці продукції (робіт, послуг) здійснюється для визначення ефективності запланованих і фактично здійснених технічних, технологічних, організаційних та економічних заходів, спрямованих на розвиток і вдосконалення виробництва, **для обґрунтування цін і розрахунку суми податків.**
- (66) Базою формування відпускної ціни є собівартість реалізованої продукції, що являє собою планову виробничу собівартість виготовленої продукції, що реалізується в даному періоді (пункт 2.1 Положення).
- (67) Пунктом 2.3 Положення унормовано, що плануванням собівартості продукції (робіт, послуг) є система техніко-економічних **розрахунків**, що здійснюється з метою визначення й **економічного обґрунтування величини витрат**, необхідних в плановому періоді (кварталі, році) для виробництва продукції, а також з **метою визначення відпускних цін** на неї та прибутку.
- (68) Положенням також затверджено перелік статей калькуляції, що формують планову виробничу собівартість. Планова виробнича калькуляція, на основі якої розраховуються оптово-відпускні ціни, формується у розрахунку на рік відповідно до статей витрат затвердженого фінансового плану ДП «Укрспирт», що буде діяти у плановому році (пункт 3.3 Положення).
- (69) Згідно з пунктом 5.1 Положення цінова політика має відповідати загальним стратегічним та практичним цілям ДП «Укрспирт» на плановий період, відповідно до фінансового плану має базуватися на основних напрямках, зокрема, **збільшення прибутку, утримання свого фактично існуючого сегмента на ринку**, утримання витрат і прибутку на рівні, досягнутому станом на початок планового періоду.
- (70) У пункті 5.5 Положення передбачено, що **формування ціни здійснюється на основі розрахункових витрат**, закладених у фінансовому плані підприємства у розрахунку на річні планові обсяги реалізації.

До фінансового плану здійснюється розрахунок собівартості продукції, який лежить в основі формування ціни.

Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати **розподіляються за видами продукції** відповідно до облікової політики ДП «Укрспирт».

- (71) **Основним кінцевим продуктом** виробництва спирту є **спирт етиловий ректифікований** за сортами: «Пшенична сльоза», «Люкс», «Екстра», «Вищої очистки» (пункт 3.2 Положення).
- (72) Тобто з аналізу Положення вбачається, що ДП «Укрспирт» під час провадження власної господарської діяльності з реалізації спирту етилового ректифікованого як основного кінцевого продукту та встановлення відпускних цін на нього зобов'язане **здійснювати економічні розрахунки, калькулювати статті витрат**, що входять до планової виробничої собівартості та собівартості продукції.
- (73) Крім того, Положенням передбачено встановлення диференційованих цін відповідно до сум оплат та/або вибірки спирту етилового ректифікованого.

- (74) Так, відповідно до пункту 7.2 Положення при обрахунку вартості продукції використовується політика гнучких цін, що являє собою коригування базової ціни шляхом встановлення системи знижок відповідно до розподілу споживачів за певними категоріями, за рівнем, який може задовольняти беззбиткову діяльність.
- (75) Групування проводиться за шкалою об'ємів оплаченого та/або вибраного спирту покупцем у місяці, що передує базовому (пункт 7.5 Положення). Враховуючи суттєву різницю обсягів закупівель та/або вибірки між покупцями, для групування клієнтів варто застосовувати градацію методом відстаней, суть якого полягає у присвоєнні індексів кожному клієнту відносно середньомісячних оплат за спирт (пункт 7.6 Положення).
- (76) Тобто ДП «Укрспирт» під час реалізації спирту етилового ректифікованого застосовує градацію методом відстаней, де кожному покупцю присвоюється індекс, створюється рейтинг у порядку зниження (від найбільшого до найменшого) та формуються категорії.
- (77) Крім того, ДП «Укрспирт»⁹ повідомило, що *«ціну на спирт етиловий ректифікований встановлено для всіх покупців ДП «Укрспирт» на одному базовому рівні, а також з однаковими умовами надання покрокової зміни ціни для усіх груп клієнтів, з градацією до обсягів закупівлі, датою здійснення попередньої оплати, розміру попередньої оплати».*
- Застосування ціни залежить від виконання саме покупцями умов договору й не здійснювалося на розсуд ДП «Укрспирт».*
- (78) Також у Листі 1 ДП «Укрспирт» зазначило, що *«додатковими факторами, які впливали на формування цінової політики ДП «Укрспирт» у період 2019 – 2021 є ціни на сировину та паливо, які використовуються при виробництві спирту етилового ректифікованого».*
- (79) З позиції Відповідача, ціни на спирт етиловий ректифікований протягом 2019–2021 років визначалися наказами:
- наказ № 737 від 05.12.2018 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 761 від 17.12.2018 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 6 від 15.01.2019 «Про зміни до наказу від 05.12.2018 № 737»;
 - наказ № 159/1 від 07.05.2020 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 242/1 від 07.10.2020 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 130 від 24.05.2021 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 152 від 22.06.2021 «Про внесення змін до наказу ДП «Укрспирт» від 24.05.2021 № 130 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового на внутрішньому ринку України»;

⁹Лист ДП «Укрспирт» від 04.10.2022 № 1.1.2-1.9.1/1057 (вх. Комітету № 8-01/7523 від 04.10.2022), надісланий на вимогу про надання інформації від 10.08.2022 № 126-29.3/01-3200 (далі – Лист 1).

- наказ № 165 від 12.07.2021 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 173 від 26.07.2021 «Про внесення змін до наказу ДП «Укрспирт» від 24.05.2021 № 130 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» (в редакції наказу ДП «Укрспирт» від 22.06.2021 № 152);
 - наказ № 225 від 14.09.2021 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 226 від 14.09.2021 «Про скасування наказу Державного підприємства спиртової та лікєро-горілочної продукції «Укрспирт» від 14 вересня 2021 року № 225 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України»;
 - наказ № 235 від 27.09.2021 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України».
- (80) Так, 05.12.2018 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 737 (чинний з 01.01.2019 по 31.01.2019) *«з метою приведення цін на спирт етиловий ректифікований зерновий до економічно обґрунтованого рівня та з метою забезпечення прозорого механізму ціноутворення»*, відповідно до якого з 01.01.2019 встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований, що використовує покупець з метою виробництва алкогольних напоїв та без такої мети.
- Вказаним вище наказом визначено, що з 01.01.2019 ДП «Укрспирт» встановлює єдину ціну на спирт, що використовує покупець не з метою виробництва алкогольних напоїв, у розмірі 309,00 грн/дал¹⁰.
- Ціна спирту етилового ректифікованого, що використовувався з метою виробництва алкогольних напоїв, за умови здійснення покупцем попередньої оплати за певний обсяг спирту етилового¹¹ в поточному місяці поставки спирту в перші 10 банківських днів поточного місяця поставки спирту, диференціюється залежно від обсягів фактичних поставок спирту в місяці, що передує плановому, які градуються таким чином:
- до 19,99 тис. дал: 299,75 грн/дал;
 - від 20,00 до 39,99 тис. дал: 290,45 грн/дал;
 - від 40 до 59,99 тис. дал: 281,20 грн/дал;
 - від 60 і більше тис. дал: 271,95 грн/дал.
- За умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, було фактично поставлено спирту етилового в кількості від 0 (нуля) і більше декалітрів, та за умови здійснення таким покупцем попередньої оплати за певний обсяг спирту етилового в поточному місяці поставки спирту з 11 (одинадцятого) банківського дня поточного місяця поставки спирту ціна на спирт етиловий ректифікований не залежить від обсягів постачання й становить 309,00 грн/дал.
- (81) 17.12.2018 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 761 (чинний з 01.01.2019), відповідно до якого *«з метою приведення цін на спирт етиловий ректифікований, вироблений із м'яси бурої до економічно обґрунтованого рівня та з метою забезпечення*

¹⁰Тут і далі вказана ціна за один декалітр спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» у грн (без ПДВ та акцизного податку).

¹¹Як зазначив Відповідач у наказах про визначення цінової політики, певний обсяг спирту етилового означає, що це обсяг спирту, який визначає та оплачує покупець самостійно й на власний розсуд відповідно до його потреб.

прозорого механізму ціноутворення» встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований сорту «Вища очистка», вироблений із меляси бурякової, у розмірі 280,15 грн/дал (без ПДВ та акцизного податку).

- (82) 15.01.2019 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 6, яким внесено зміни до наказу від 05.12.2018 № 737 (чинний з 01.02.2019 по 31.08.2020), відповідно до якого з 01.02.2019 *«з метою забезпечення прозорого механізму ціноутворення»* встановлено ціни на спирт етиловий, що використовує покупець із метою виробництва алкогольних напоїв та якому в місяці, що передує плановому місяцю поставки спирту, було фактично поставлено спирту етилового в кількості від 60,00 і більше тисяч декалітрів, та:

- за умови здійснення таким покупцем попередньої оплати за певний обсяг спирту етилового в поточному місяці поставки спирту в перші 14 (чотирнадцять) банківських днів поточного місяця поставки спирту в розмірі 271,95 грн/дал;
- за умови, що покупець здійснюватиме оплату спирту етилового в поточному місяці поставки з 15 (п'ятнадцятого) банківського дня поточного місяця поставки спирту в розмірі 309,00 грн/дал.

- (83) 07.05.2020 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 159/1 (чинний з 01.09.2020 по 31.10.2020), відповідно до якого з 01.09.2020 *«з метою забезпечення прозорого механізму ціноутворення»* встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований при здійсненні покупцем попередньої оплати за певний обсяг спирту етилового в поточному місяці поставки спирту в перші 10 (десять) банківських днів поточного місяця поставки спирту за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, покупцю спирту етилового фактично було поставлено спирту етилового в кількості:

- до 19,99 тис. дал: 299,75 грн/дал;
- від 20 до 39,99 тис. дал: 290,45 грн/дал;
- від 40 до 59,99 тис. дал: 281,20 грн/дал;
- від 60 і більше тис. дал: 271,95 грн/дал.

Встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований при здійсненні покупцем попередньої оплати за певний обсяг спирту етилового в поточному місяці поставки спирту з 11 (одинадцятого) банківського дня до 14 (чотирнадцятого) банківського дня поточного місяця поставки спирту за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, покупцю спирту етилового фактично було поставлено спирту етилового в кількості:

- до 59,99 тис. дал: 309,00 грн/дал;
- 60,00 тис. дал і більше: 271,95 грн/дал.

Встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований при здійсненні покупцем попередньої оплати за певний обсяг спирту етилового в поточному місяці поставки спирту з 15 (п'ятнадцятого) банківського дня поточного місяця поставки спирту за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, за сортами спирту незалежно від обсягів постачання спирту, покупцю спирту етилового фактично було поставлено спирту етилового в розмірі 309,00 грн/дал.

- (84) 07.10.2020 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 242/1 (чинний з 01.11.2020 по 03.06.2021), відповідно до якого з 01.11.2020 *«з метою збереження економічної ефективності ДП «Укрспирт» та внаслідок значного підняття закупівельних цін на сировину»* встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований за умови, що в місяці,

який передує плановому місяцю поставки спирту, покупцю спирту етилового фактично було поставлено спирту етилового в кількості:

- до 19,99 тис. дал: 329,75 грн/дал;
- від 20,00 до 39,99 тис. дал: 319,50 грн/дал;
- від 40,00 до 59,99 тис. дал: 309,30 грн/дал;
- від 60,00 тис. дал і більше: 299,15 грн/дал.

(85) 24.05.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 130 (чинний з 04.06.2021 по 21.06.2021), відповідно до якого з 04.06.2020 «з метою збереження економічної ефективності ДП «Укрспирт» та внаслідок значного підняття закупівельних цін на сировину та газ» встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, покупцю спирту етилового фактично було поставлено спирту етилового в кількості:

- до 19,99 тис. дал: 349,55 грн/дал;
- від 20,00 до 39,99 тис. дал: 338,65 грн/дал;
- від 40,00 до 59,99 тис. дал: 334,05 грн/дал;
- від 60,00 тис. дал і більше: 323,10 грн/дал.

(86) 22.06.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 152 (чинний з 22.06.2021 по 19.08.2021), відповідно до якого з 22.06.2021 «з метою внесення змін до наказу ДП «Укрспирт» від 24.05.2021 № 130 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового на внутрішньому ринку України» встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, покупець спирту етилового фактично здійснив попередню оплату за спирт етиловий в кількості від 60,00 тис. дал і більше в розмірі 323,10 грн/дал.

(87) 12.07.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 165 (чинний з 20.08.2021 по 30.09.2021), відповідно до якого з 20.08.2021 «з метою збереження економічної ефективності ДП «Укрспирт» та внаслідок значного підвищення закупівельних цін на сировину та газ» встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, покупець спирту етилового фактично здійснив попередню оплату за спирт етиловий в кількості:

- до 20,99 тис. дал: 349,55 грн/дал;
- від 21,00 тис. дал і більше: 338,50 грн/дал.

(88) 26.07.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 173 (чинний з 02.08.2021 по 19.08.2021), відповідно до якого з 02.08.2021 «з метою внесення змін до наказу ДП «Укрспирт» від 24.05.2021 № 130 «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» (в редакції наказу ДП «Укрспирт» від 22.06.2021 № 152)» встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований, за умови, що в місяці, який передує плановому місяцю поставки спирту, покупець спирту етилового фактично здійснив попередню оплату за спирт етиловий в кількості від 50,00 тис. дал і більше в розмірі 323,10 грн/дал.

(89) 14.09.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 225 (чинний з 14.09.2021), відповідно до якого «з метою збереження економічної ефективності ДП «Укрспирт» та внаслідок значного підняття закупівельних цін на газ» встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований незалежно від обсягів постачання в розмірі 372,35 грн/дал.

- (90) 14.09.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 226, відповідно до якого *«з метою приведення цін на спирт етиловий ректифікований до економічно обґрунтованого рівня»* скасовано наказ від 14.09.2021 № 225.
- (91) 27.09.2021 ДП «Укрспирт» прийняло наказ № 235 (чинний з 01.10.2021), відповідно до якого з 01.10.2021 *«з метою збереження економічної ефективності ДП «Укрспирт» та внаслідок значного підняття закупівельних цін на газ»* встановлено ціни на спирт етиловий ректифікований незалежно від обсягів постачання в розмірі 405,80 грн/дал.
- (92) Динаміку цін реалізації спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» на внутрішній ринок України протягом 2019–2022 років, затверджених відповідними наказами, наведено в додатку до цього рішення.
- (93) З аналізу зазначених наказів про визначення цінової політики ДП «Укрспирт» вбачається, що ціни на спирт етиловий ректифікований варіювалися відповідно до затверджених наказів. Зокрема, як вказано у відповідних наказах, ДП «Укрспирт» у разі істотної зміни умов ведення власної фінансово-господарської діяльності, а також умов виробництва, зростання вартості основних складових калькуляції собівартості виробництва й продажу (реалізації) спирту етилового ректифікованого (а саме: сировини, енергоносіїв, мінімальної заробітної плати) здійснює перерахунок планової повної собівартості та розрахунок економічно-обґрунтованої відпускної ціни в плановому порядку. Ціна для конкретного покупця визначається відповідно до мети виробництва, обсягу закупівлі в попередній період, розміру попередньої оплати та днів оплати за обсяг визначеного спирту в поточний / попередній місяць поставки.
- (94) Тобто на вартість спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс», що використовували покупці з метою виробництва алкогольних напоїв, впливали обсяги закупівлі, дата здійснення оплати та розмір попередньої оплати.
- (95) Згідно із затвердженими ДП «Укрспирт» наказами «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України», що були чинними до 14.09.2021, існувала категоризація покупців, за якої при більших обсягах закупівлі спирту застосовувалася менша ціна реалізації (діяло до затвердження наказу від 14.09.2021 № 225), при цьому швидке здійснення оплати в межах визначених банківських днів зменшувало вартість придбання в рамках певної категорії (діяло до затвердження наказу від 07.10.2020 № 242/1).
- (96) В подальшому, зокрема, наказом від 14.09.2021 № 225 ДП «Укрспирт» встановило єдину ціну на спирт етиловий ректифікований сорту «Люкс» без будь-яких умов придбання.
- (97) При цьому накази про визначення цінової політики, про які зазначає ДП «Укрспирт» та надає їх копії в додатках до Листа 1, є такими, що приймалася у зв'язку зі значним підвищенням закупівельних цін на сировину та енергоносії без зміни самого механізму ціноутворення.
- (98) Разом із тим у період 2019–2020 років інша інформація та/або копії документів, що свідчили б про розроблення ДП «Укрспирт» прозорого й обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого на виконання пункту 4 резолютивної частини Рішення № 748-р, до Комітету не надходили. Лише наприкінці 2021 року під час розгляду Господарським судом Київської області справи № 911/2862/20 ДП «Укрспирт» направило до Комітету «лист-повідомлення від 20.09.2021 № 1-1.9.1/1323 про виконання пунктів 1, 2, 3 зобов'язальної частини Рішення» (вх. Комітету № 8-01/13123 від 20.09.2021).

- (99) Зазначеним листом ДП «Укрспирт» повідомило про *«розроблення й застосування підприємством прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту ректифікованого. Такий механізм ціноутворення затверджено наказом від 05.12.2018 № 737».*
- (100) Наказ ДП «Укрспирт» від 05.12.2018 № 737 Комітет оцінював на засіданні 20 грудня 2018 року під час прийняття Рішення № 748-р вищим колегіальним органом.
- (101) Так, як наведено в пункті 145 Рішення № 748-р, факт прийняття ДП «Укрспирт» наказу від 05.12.2018 № 737 свідчить про **наміри** Відповідача диференціювати ціни на спирт етиловий ректифікований відповідно до фактичних обсягів поставки, але не є беззаперечним доказом припинення Відповідачем порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (102) Вказану позицію Комітету підтримав Господарський суд Київської області, який у власному рішенні від 21.10.2021 у судовій справі № 911/2862/20 зазначив, зокрема, що *рішення Комітету № 748-р у справі № 128-26.13/116-18 прийнято з аналізом наказу ДП «Укрспирт» № 737 від 05.12.2018 та не може братися судом як доказ виконання відповідачем пункту 4 резолютивної частини рішення Комітету № 748-р від 20.12.2018.*
- (103) Крім цього, у заключній частині наказів ДП «Укрспирт» «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України», серед іншого, зазначено, що *«у разі зростання вартості основних складових калькуляції собівартості і продажу (реалізації) спирту етилового ректифікованого здійснювати перерахунок планової повної собівартості та розрахунок економічно обґрунтованої відпускної ціни».*
- (104) Тобто у своїх внутрішніх документах ДП «Укрспирт» **передбачає необхідність здійснення розрахунків економічних показників**, на основі яких у подальшому повинна формуватися відпускна ціна спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України.
- (105) У свою чергу, на чіткі питання Комітету¹², а саме:
- «детально описати механізм ціноутворення ДП «Укрспирт» під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого протягом 2019 – 2021 років. У випадку щорічного перегляду показників отриманих в ході розрахунків економічного обґрунтування відповідного механізму – надати відповідну інформацію та розрахунки, що проводилися за кожен рік окремо;
 - надати детальні пояснення механізму встановлення системи знижок різним категоріям споживачів протягом 2019 – 2021 років (за наявності надати належним чином засвідчені копії документів). Також відповідаючи на це питання, надати належним чином засвідчені копії документів, якими ДП «Укрспирт» затверджено «політику гнучких цін» протягом 2019 – 2021 років;
 - розрахунки, що обґрунтовують встановлення конкретних цін декалітру спирту етилового ректифікованого, залежно від обсягу поставки протягом 2019 – 2021 років, що передували ухваленню кожного наказу про які зазначено ДП «Укрспирт» у пунктах 1 та 2 Листа 1. Інформацію надати за кожен рік окремо. Відповідаючи на це питання також детально описати застосування градації обсягів спирту етилового ректифікованого, який потрібно придбати у

¹²Вимога про надання інформації Комітету від 06.03.2023 № 126-26.13/01-4721є.

попередньому періоді суб'єкту господарювання – покупцю спирту етилового ректифікованого для отримання певної ціни»,

ДП «Укрспирт»¹³ надало **загальну інформацію**, згруповану з положень наказів про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого, **без надання Комітету прямих відповідей та конкретних розрахунків, як того вимагав Комітет.**

- (106) Також на питання Комітету «детально пояснити причини зміни підходів ДП «Укрспирт» до перегляду кількості банківських днів, протягом яких суб'єкт господарювання – покупець спирту етилового ректифікованого має здійснити попередню оплату за певний обсяг спирту етилового ректифікованого протягом 2019–2021 років»¹⁴ ДП «Укрспирт» у Листі 2 повідомило, що *«зміна підходів до перегляду банківських днів зумовлено заохоченням контрагентів робити більші замовлення спирту та можливістю кредитування для його оплати, а також із заохоченням отримати знижку у наступних періодах».*
- (107) У той же час ДП «Укрспирт» **не наводить конкретних фактів та розрахунків** щодо днів оплати й передоплати за спирт етиловий ректифікований та пояснень щодо формування цієї градації протягом 2019–2021 років, що затверджена в наказах «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України».
- (108) Отже, під час розгляду Справи Відповідач **не обґрунтував**, що внутрішні документи, а саме накази «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України», містять обґрунтований механізм ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого.
- (109) ДП «Укрспирт» описало загальний порядок ведення власної господарської діяльності під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого, при цьому **не обґрунтувало** наведені у відповідних наказах **показники** щодо обсягів придбання покупцями спирту етилового ректифікованого, кількості банківських днів для оплати та зміни відповідних значень. Крім цього, процитовані Відповідачем тексти наказів про визначення цінової політики не містять опису цінової політики ДП «Укрспирт» під час формування оптово-відпускних цін на спирт етиловий ректифікований.

Щодо економічного обґрунтування механізму ціноутворення ДП «Укрспирт»

- (110) У рамках розгляду Справи Відповідач¹⁵ надав інформацію про **плановий та оперативні** розрахунки витрат на виробництво спирту етилового ректифікованого (*«у зв'язку зі зміною вартості складових виробничої собівартості»*) на дату встановлення наказів «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України», а саме наказів: № 6 від 15.01.2019, № 242 від 07.10.2020, № 130 від 24.05.2021, № 165 від 12.07.2021 та № 235 від 27.09.2021. Інформація вказана для спирту етилового ректифікованого зернового **без посилання на сорт спирту.**
- (111) Зокрема, у наданому оперативному розрахунку витрат на спирт етиловий ректифікований зерновий станом на 05.10.2020 **вказано 3 розрахунки собівартості продукції без деталізації інформації щодо їх видів.** В оперативних розрахунках за інші періоди вказано інформацію про **спирт етиловий ректифікований.**

¹³Лист ДП «Укрспирт» від 24.04.2023 № 1.1-2-1.9.3/377 (вх. Комітету № 8-01/6086 від 24.04.2023), надісланий на вимогу про надання інформації від 06.03.2023 № 126-26.13/01-4721е (далі – Лист 2).

¹⁴Вимога про надання інформації Комітету від 06.03.2023 № 126-26.13/01-4721е.

¹⁵Лист ДП «Укрспирт» від 10.07.2023 № 1.1-2-1.9.3/711 (вх. Комітету № 8-01/9037 від 10.07.2023), надісланий на вимогу про надання інформації від 08.06.2023 № 126-26.13/01-7415е (далі – Лист 3).

- (112) У свою чергу, у Листі 2 ДП «Укрспирт» надало показники виробничої собівартості спирту без розбивки за сортами та в Листі 3 повідомило, що *«всі сорти спирту етилового ректифікованого виготовляються в єдиному технологічному процесі, тому облік по сортах не ведеться. Сорт спирту визначається внаслідок лабораторного дослідження»*.
- (113) При цьому, як зазначено в пункті 3.2 Положення (див. пункт 71 цього рішення), **основним кінцевим продуктом** виробництва спирту є спирт етиловий ректифікований за **сортами**: «Пшенична сльоза», «Люкс», «Екстра», «Вищої очистки».
- (114) З огляду на використання **різних видів та кількості сировини** для виробництва спирту етилового ректифікованого, зокрема, для сорту «Пшенична сльоза» використовуються лише тверді сорти зернових, для сортів «Люкс», «Екстра» та «Вищої очистки» можливе додаткове застосування крохмалю в різних пропорціях¹⁶.
- (115) Крім того, у наказах «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» Відповідач **затвердив ціни на спирт етиловий ректифікований щодо сортів спирту**: «Пшенична сльоза», «Люкс», «Екстра», «Вищої очистки», які **відрізняються** між собою.
- (116) Проте Відповідач **не надав** показників виробничої собівартості кожного окремого сорту спирту етилового ректифікованого, незважаючи на неодноразові посилання ДП «Укрспирт» на вплив основної складової виробничої собівартості спирту етилового ректифікованого – сировини – на відпускні ціни на відповідну продукцію, її відмінні вид та кількість, залежно від виробленого сорту спирту етилового ректифікованого.
- (117) Також ДП «Укрспирт» у Листі 2 надало узагальнено річні показники собівартості реалізації спирту й окремі її складові та повідомило, що *«показники собівартості реалізованої продукції, адміністративні витрати та витрати на збут вказано за рік відповідно фінансових звітів, оскільки дані витрати ДП «Укрспирт» формуються зведеними загальними та відображаються у звітності, що унеможлиблює аналіз економічної обґрунтованості цін декалітру спирту етилового ректифікованого»*.
- (118) При цьому ДП «Укрспирт»¹⁷ повідомило, що *«в основі формування відпускної ціни продукції ДП «Укрспирт» лежить калькулювання витрат на її виробництво та реалізацію (собівартість продукції)»*.

*Пунктом 3 Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості спирту етилового ректифікованого, затвердженими Міністерством аграрної політики та продовольства України встановлено склад та групування витрат виробничої собівартості продукції ДП «Укрспирт» за статтями калькуляції, а також визначено перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат, на основі чого **розробляються щомісячні планові (розрахункові) та фактичні калькуляції собівартості продукції, що формують відпускні ціни***.

*Основними факторами у формуванні собівартості, які у подальшому впливають на формування цінової політики як правило є коливання вартості **зернових** та паливно-енергетичних ресурсів»*.

¹⁶Згідно з ДСТУ 4221:2003 НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ СПИРТ ЕТИЛОВИЙ РЕКТИФІКОВАНИЙ (33940).

¹⁷Лист ДП «Укрспирт» від 04.09.2023 № 1.1-2-1.9.2/848 (вх. Комітету № 8-01/10810 від 04.09.2023), надісланий на вимогу про надання інформації від 07.08.2023 № 126-26.13/01-8864є (далі – Лист 4).

- (119) З метою доведення виконання зобов'язань, покладених рішеннями Комітету, саме відповідач у справі має надати належні докази припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (120) Доказами у справі можуть бути будь-які фактичні дані, які дають можливість визначити наявність або відсутність порушення (абзац перший частини першої статті 41 Закону).
- (121) У рамках розслідування Справи Комітет направляв вимоги про надання інформації до ДП «Укрспирт» з метою встановлення фактів виконання Рішення № 748-р, у відповідь на які Відповідач не надав доказів, що свідчили б про виконання Рішення № 748-р у повному обсязі.
- (122) Так, на численні вимоги про надання інформації Комітету надати відповідні розрахунки та обґрунтування встановлення відпускних цін на спирт етиловий ректифікований ДП «Укрспирт» **обмежувалося наданням загальної інформації щодо своєї господарської діяльності та внутрішніх документів.**
- (123) Незважаючи на **визначення** у внутрішніх документах Відповідача, а саме Положенні про визначення цінової політики ДП «Укрспирт» та наказах «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України», **обов'язку** калькулювати планову / фактичну собівартість продукції, здійснювати розрахунки собівартості продукції та економічно обґрунтованої відпускної ціни, ДП «Укрспирт» лише після численних вимог про надання інформації Комітету надало **плановий та оперативні** розрахунки витрат на виробництво спирту етилового ректифікованого. **Фактичних** калькуляцій собівартості продукції, на основі яких ДП «Укрспирт» формує відпускні ціни на спирт етиловий ректифікований під час розгляду Справи, **Відповідач не надав.**
- (124) Приписами статті 41 Закону України «Про захист економічної конкуренції» унормовано, що особи, які беруть участь у справі, зобов'язані **добросовісно** користуватися належними їм правами.
- (125) Як під час періоду, відведеного на добровільне виконання Рішення № 748-р, так і під час розслідування Справи у ДП «Укрспирт» було достатньо часу для надання Комітету повної інформації та копій підтвердних документів, які б доводили розроблення та застосування прозорого й обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого на виконання пункту 4 резолютивної частини Рішення № 748-р.
- (126) При цьому під час розгляду Справи **Відповідач не надав** конкретних розрахунків, калькуляцій, собівартості тощо реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України, а накази «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» унормовують загальні підходи до формування вартості спирту етилового ректифікованого без будь-яких економічних обґрунтувань.

Щодо фактичного застосування Відповідачем цін на спирт етиловий ректифікований

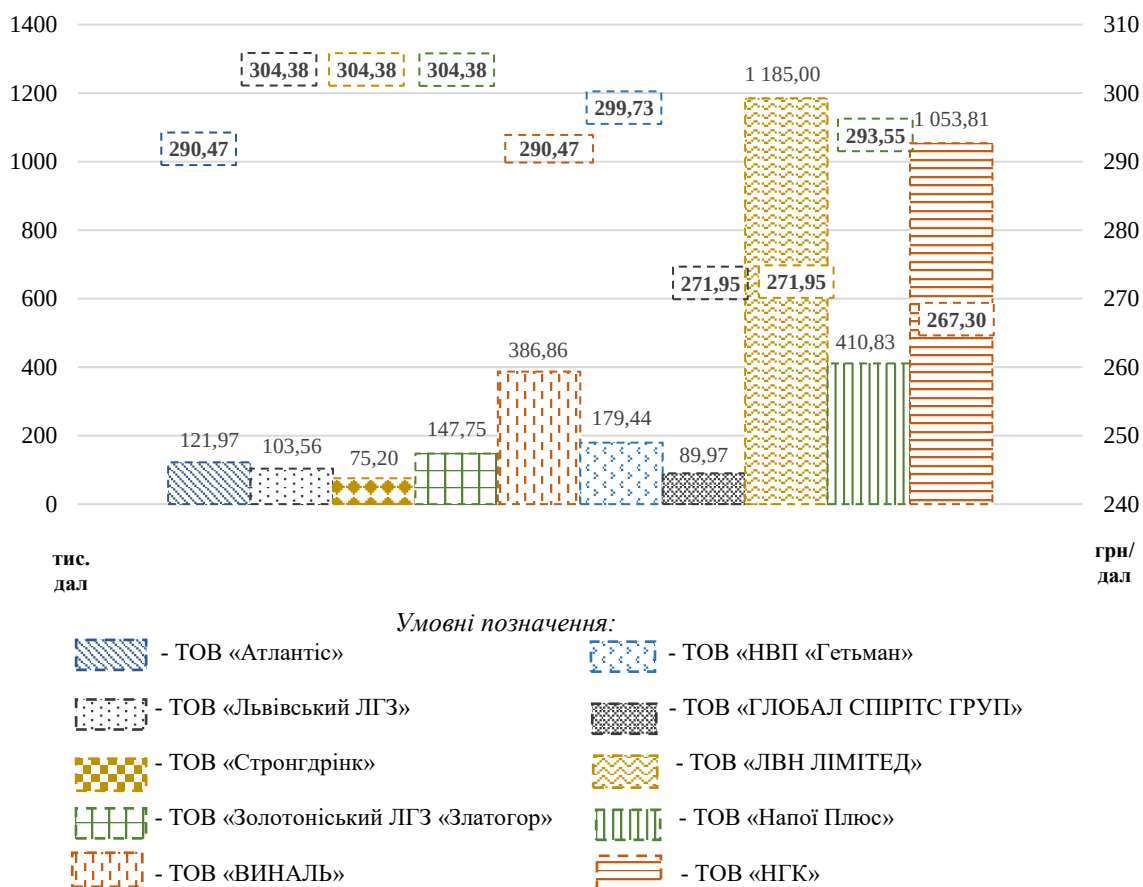
- (127) Як встановлено під час розслідування справи № 126-26.13/116-18 та зазначено в пункті 98 Рішення № 748-р, ДП «Укрспирт» встановлювало ціни на спирт етиловий ректифікований на безсистемній основі, зважаючи на відсутність кореляції між кількісними показниками обсягів закупівлі та цінами спирту етилового ректифікованого за інших однакових умов договору.

- (128) Враховуючи наведене, Комітет визнав, що вказані дії є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за яке пунктом 3 резолютивної частини Рішення № 748-р на Відповідача накладено штраф.
- (129) Під час оцінки виконання Рішення № 748-р Комітет виходив із того, що встановлення факту виконання / невиконання Рішення № 748-р потребує комплексного аналізу, спрямованого не лише на оцінку впровадження ДП «Укрспирт» прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення, а й на оцінку економічного обґрунтування відповідного механізму та **фактичного застосування цін на спирт етиловий ректифікований**.
- (130) Так, Комітет проаналізував фактичне застосування Відповідачем цін на спирт етиловий ректифікований сорту «Люкс»¹⁸, реалізований найбільшим покупцем відповідного товару протягом 2019–2021 років за типовими договорами, форми яких були затверджені ДП «Укрспирт» наказами «Про затвердження в новій редакції шаблонів договорів поставки спирту на внутрішній ринок, що укладаються ДП «Укрспирт» від 01.10.2018 № 582, від 11.11.2020 № 304, від 22.06.2021 № 153, від 16.07.2021 № 170 та від 28.07.2021 № 176.
- (131) Річні фактичні обсяги закупівлі спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» та середньорічні ціни за декалітр спирту найбільших покупців спирту¹⁹, які здійснювали виробництво алкогольних напоїв протягом 2019–2021 років, наведено на графіках 1–3.

¹⁸Частки річних фактичних обсягів закупівлі спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» у загальному обсязі реалізації спирту етилового ректифікованого ДП «Укрспирт» становили: у 2019 році – 77,10 %, у 2020 році – 76,51 %, у 2021 році – 98,71 %.

¹⁹Перелік десятиох найбільших покупців спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс», які використовували його для виробництва алкогольних напоїв протягом 2019–2020 років, надав Відповідач у Листі 1. Також, за інформацією Відповідача, наведеною в Листі 1, із 10 найбільших за обсягом покупців спирту 3 суб'єкти господарювання не здійснюють виробництво алкогольних напоїв у 2021 році, тому їх дані не є релевантними та не наведені на графіку 3.

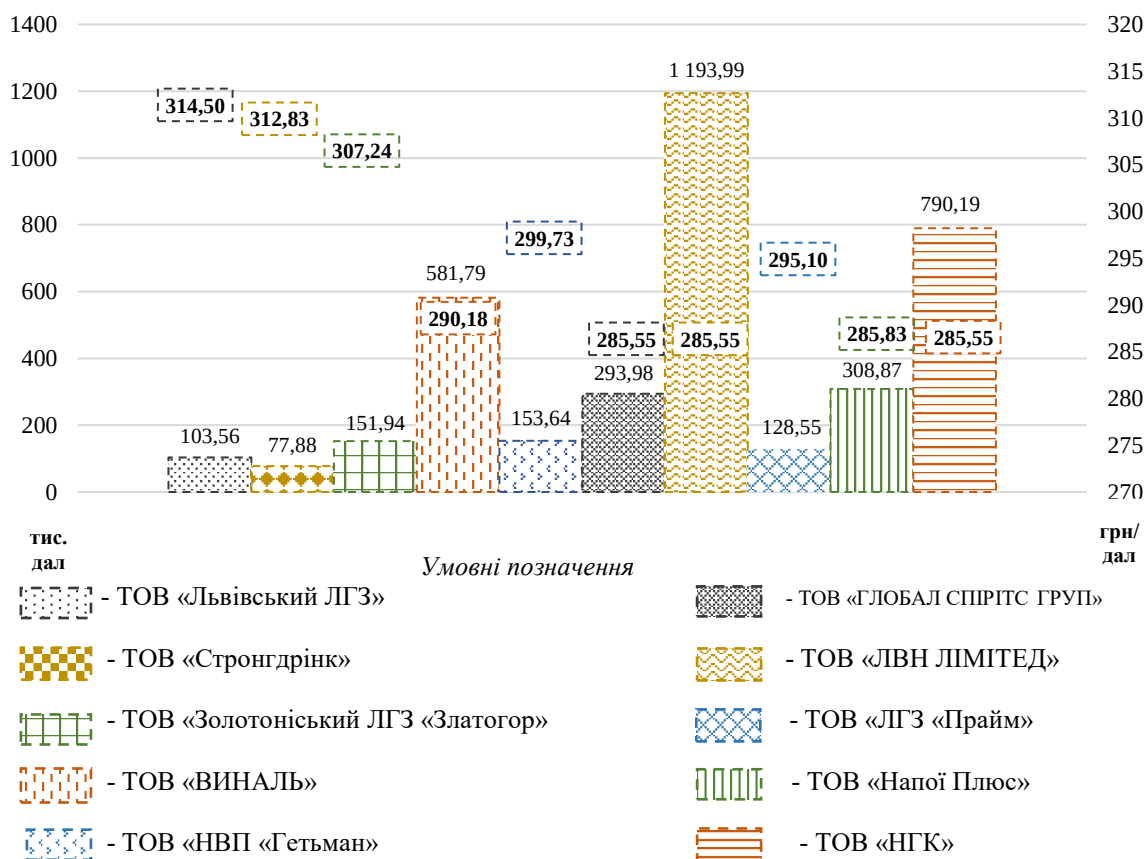
Графік 1. Річні фактичні обсяги закупівлі спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» та середньорічні ціни за декалітр спирту ТОП-10 покупцями спирту у 2019 році

(132) Як відображено на графіку 1, у 2019 році ДП «Укрспирт»:

- встановлювало однакові середньорічні ціни в розмірі 271,95 грн/дал без ПДВ для ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД» і ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП», незважаючи на те, що річні фактичні обсяги придбання спирту ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД» були у 13 разів вищими за відповідні обсяги ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП»;
- встановлювало однакові середньорічні ціни в розмірі 290,47 грн/дал без ПДВ для ТОВ «ВИНАЛЬ» і ТОВ «Атлантик», незважаючи на те, що річні фактичні обсяги придбання спирту ТОВ «ВИНАЛЬ» були у 3 рази вищими за відповідні обсяги ТОВ «Атлантик»;
- встановлювало однакові середньорічні ціни в розмірі 304,38 грн/дал без ПДВ для ТОВ «Золотоніський ЛГЗ «Златогор», ТОВ «Стронгдрінк» та ТОВ «Львівський ЛГЗ», незважаючи на різні річні фактичні обсяги придбання спирту.

Графік 2. Річні фактичні обсяги закупівлі спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» та середньорічні ціни за декалітр спирту ТОП-10 покупцями спирту у 2020 році

- (133) Як відображено на графіку 2, у 2020 році ДП «Укрспирт»:
- встановлювало однакові середньорічні ціни в розмірі 285,55 грн/дал без ПДВ для ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД», ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» (далі – ТОВ «НГК») і ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП», незважаючи на те, що річні фактичні обсяги придбання спирту ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД» були вищими в 1,5 разу за відповідні обсяги ТОВ «НГК» та в 4 рази – за відповідні обсяги ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП».
- (134) Разом із тим у таблиці 4 наведено випадки фактичного застосування цін на спирт етиловий ректифікований сорту «Люкс» на рівні, нижчому за 285 грн/дал²⁰, без ПДВ у ручному порядку для окремих суб'єктів господарювання протягом 2019–2020 років. Відповідні факти були встановлені й під час розслідування справи № 126-26.13/116-18 та викладені в Рішенні № 748-р, що також слугували доказом безсистемного ціноутворення ДП «Укрспирт».
- (135) Крім того, слід зазначити, що така вартість реалізації відповідного товару не відповідала наказам ДП «Укрспирт» «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України», що діяли в зазначений період.

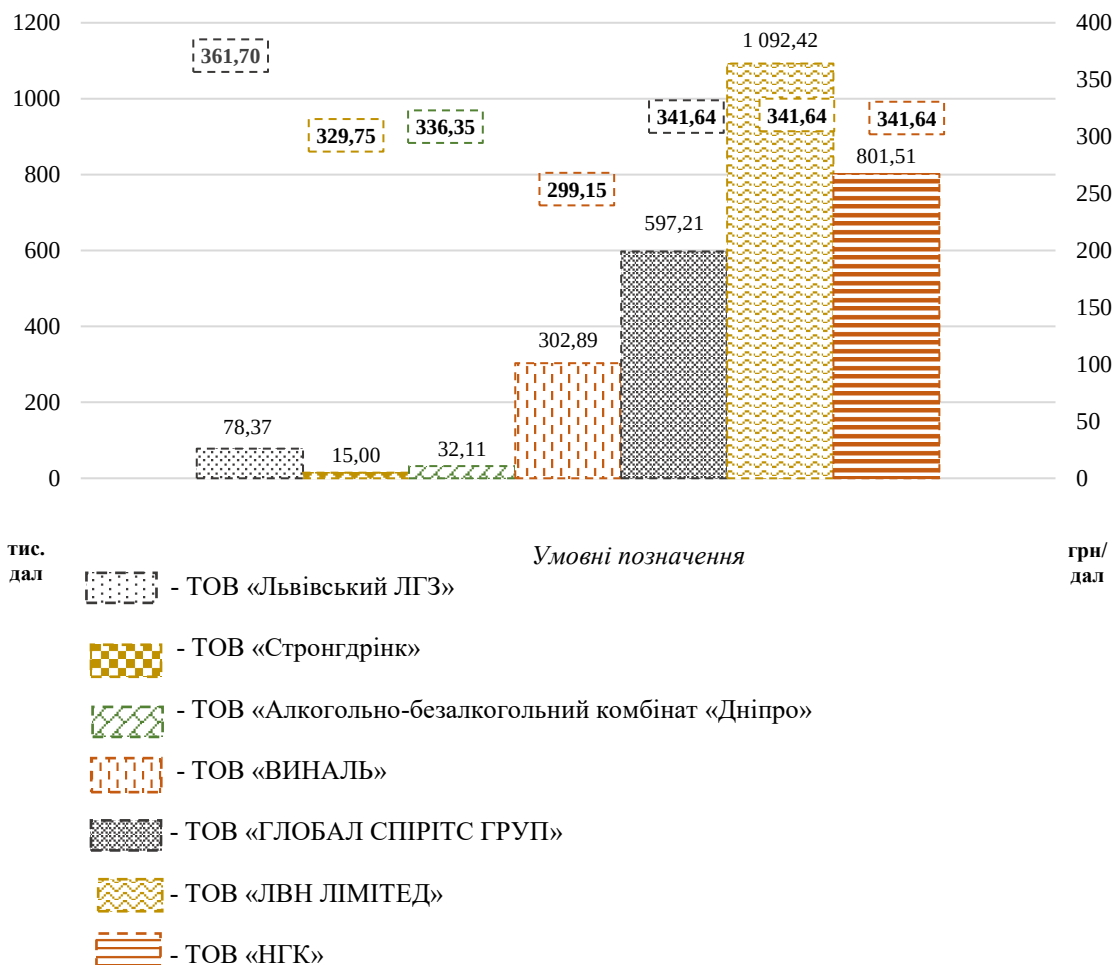
²⁰Обсяг реалізації спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» за ціною, нижчою за 285 грн/дал, без ПДВ у 2019 році становив 66,8 % від загального обсягу реалізації спирту етилового сорту «Люкс» на внутрішньому ринку України, у 2020 році відповідний показник становив 48,3 %.

Таблиця 4

Обсяги та вартість реалізації спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс»
за ціною, нижчою за 285 грн/дал, без ПДВ

Період	Назва покупця	Обсяг реалізації, дал	Ціна реалізації, грн/дал, без ПДВ
1	2	3	4
2019	ТОВ «НГК»	53 439,55	262,65
2019	ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП»	89 973,27	271,95
2019	ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД»	1 185 000,00	271,95
2019	ТОВ «НГК»	1 000 365,83	271,95
2019	ТОВ «Українська дистрибуційна компанія»	77 972,85	271,95
2019	ТОВ «Атлантик»	35 991,00	281,20
2019	ТОВ «ВИНАЛЬ»	284 904,60	281,20
2019	ТОВ «НАПОЇ ПЛЮС»	146 933,01	281,20
2020	ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП»	230 899,59	271,95
2020	ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД»	947 990,46	271,95
2020	ТОВ «НГК»	616 640,22	271,95
2020	ТОВ «ВИНАЛЬ»	458 816,16	281,20
2020	ТОВ «НАПОЇ ПЛЮС»	74 960,25	281,20

Графік 3. Річні фактичні обсяги закупівлі спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» та середньорічні ціни за декалітр спирту ТОП-7 покупцями спирту у 2021 році

- (136) Як відображено на графіку 3, у 2021 році ДП «Укрспирт»:
- встановлювало однакові середньорічні ціни в розмірі 341,64 грн/дал без ПДВ для ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД», ТОВ «НГК» та ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП», незважаючи на те, що річні фактичні обсяги придбання спирту ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД» були в 1,3 разу вищими за відповідні обсяги ТОВ «НГК» та в 1,8 разу вищими за відповідні обсяги ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРІТС ГРУП».
- (137) При цьому під час розслідування справи № 126-26.13/116-18 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції ДП «Укрспирт» Комітет використовував порівняльний аналіз інформації щодо мінімально можливих договірних цін та річних обсягів закупівлі спирту (планових і фактичних) з метою виявлення кореляції.
- (138) У свою чергу, під час оцінки виконання Рішення № 748-р встановлено, що ДП «Укрспирт» *реалізовує своїм покупцям спирт етиловий ректифікований за договорами поставки спирту на внутрішній ринок, які уклалися на основі Примірного договору²¹, що мають однаковий предмет та однакові інші умови, у тому числі істотні, крім планових обсягів закупки та загальної вартості договору.*
- В договорах поставки спирту етилового ректифікованого зафіксовано ціни²², що застосовуються в разі виконання покупцями умов, передбачених договором, з градацією до обсягів закупівлі, датою здійснення попередньої оплати, розміру попередньої оплати²³.*
- (139) Тобто такі дані є плановими, уніфікованими та затвердженими ДП «Укрспирт» відповідними внутрішніми документами.
- (140) Враховуючи, що оцінка виконання / невиконання Рішення № 748-р потребує, зокрема, оцінки **фактичного** застосування цін на спирт етиловий ректифікований, було порівняно фактичні середньорічні ціни та річні фактичні обсяги закупівлі спирту.
- (141) Отже, отримані дані під час розгляду Справи не є релевантними даним, що використовувалися під час розслідування справи № 126-26.13/116-18 про порушення ДП «Укрспирт» законодавства про захист економічної конкуренції, тому відсутня можливість порівняти ситуацію, яка була до прийняття Рішення № 748-р та під час оцінки його виконання.
- (142) З огляду на зазначене Відповідач не довів, а в Комітеті відсутня інформація, яка б свідчила про те, що ДП «Укрспирт» не встановлювало цін на спирт етиловий ректифікований сорту «Люкс» на безсистемній основі.

Висновки

- (143) Отже, під час розслідування Справи встановлено, що ДП «Укрспирт» не надало на виконання Рішення № 748-р економічних обґрунтувань, розрахунків, калькуляцій тощо собівартості виробництва, реалізації та цін спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» на внутрішньому ринку України протягом 2019–2021 років.

²¹Шаблони Примірних договорів затверджені ДП «Укрспирт» наказами від 01.10.2018 № 582, від 11.11.2020 № 304, від 22.06.2021 № 153, від 16.07.2021 № 170 та від 28.07.2021 № 176 «Про затвердження в новій редакції шаблонів договорів поставки спирту на внутрішній ринок, що укладаються ДП «Укрспирт».

²²Ціни на спирт етиловий ректифікований, зафіксовані в договорах поставки спирту на внутрішній ринок, затверджено наказами ДП «Укрспирт» «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» (умови яких наведено в пунктах 79–92 цього рішення).

²³Інформацію надало ДП «Укрспирт» у Листі 1.

- (144) Тобто механізм ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішній ринок України залишається непрозорим.
- (145) Під час розслідування Справи ДП «Укрспирт» наведено лише пояснення загального характеру без детального обґрунтування процедури, порядку та механізму формування цін на спирт етиловий ректифікований.
- (146) Отже, накази ДП «Укрспирт» «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» (умови яких наведено в пунктах 79–92 цього рішення) не можуть бути оцінені як докази, що підтверджують встановлення «прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого» та виконання зобов'язання, визначеного в пункті 4 резолютивної частини Рішення № 748-р.
- (147) Враховуючи викладене, матеріалами Справи встановлено, що на виконання пункту 4 резолютивної частини Рішення № 748-р ДП «Укрспирт» не надало інформації, яка б свідчила про припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (148) Отже, пункт 4 резолютивної частини Рішення № 748-р ДП «Укрспирт» не виконало.

4.4.2. Щодо наявності альтернативних джерел придбання спирту етилового ректифікованого

- (149) Слід зауважити, що аналізуючи дії ДП «Укрспирт» у рамках розслідування справи № 126-26.13/116-18, Комітет виходив з того, що експлуатуюча поведінка суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище, тобто поведінка, яка завдає шкоди інтересам інших суб'єктів господарювання або споживачів, слабку позицію яких використовує суб'єкт господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на власну користь, кваліфікується як зловживання лише тоді, коли така поведінка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (150) Доказова база порушення під час розгляду справи № 126-26.13/116-18 ґрунтувалася на тому, що у ДП «Укрспирт» були відсутні конкуренти на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого в територіальних межах України у 2017 – першому півріччі 2018 року (пункт 50 Рішення № 748-р).
- (151) ДП «Укрспирт» протягом 2017 – першого півріччя 2018 року займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» із часткою 100 % (пункт 52 Рішення № 748-р).
- (152) Тобто в часових межах ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого в покупців спирту етилового ректифікованого були відсутні альтернативні джерела придбання відповідного товару.
- (153) Разом із тим у період розслідування Справи встановлено, що після прийняття Рішення № 748-р почали відбуватися зміни у структурі ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого.
- (154) Так, Законом України від 03.12.2019 № 318-IX «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» щодо лібералізації

діяльності у сфері виробництва і обігу спирту етилового» було внесено зміни до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального».

- (155) Метою зазначених змін було скасування державної монополії на виробництво спирту та сприяння детінізації ринку спирту та лікєро-горілочної продукції, а також становлення в Україні цивілізованого конкурентного ринку спирту та лікєро-горілочних виробів.
- (156) Відповідно до статті 14 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» **оптова торгівля** на території України спиртом етиловим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим **здійснюється за наявності ліцензії на право оптової торгівлі таким спиртом.**
- (157) Відповідна реформа спиртової галузі в Україні здійснювалася згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 699 від 12.08.2020, якою затверджено Програму реформування та розвитку спиртової галузі на 2020–2023 роки.
- (158) Метою зазначеної програми було *«створення умов для становлення в Україні конкурентоспроможного ринку спирту етилового та підвищення ефективності його функціонування, задоволення потреб національної економіки у достатньому обсязі якісного спирту етилового, підвищення експортного потенціалу спиртової галузі, формування економічно обґрунтованих відпускних цін на спирт етиловий та алкогольні напої, створення нових робочих місць».*
- (159) Разом із тим у рамках малої приватизації місць провадження діяльності та зберігання спирту ДП «Укрспирт» регіональні відділення Фонду державного майна в Україні уклали договори купівлі-продажу відповідних об'єктів із суб'єктами господарювання, які визначалися за результатами аукціонів.
- (160) Протягом 2020–2022 років на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого свою господарську діяльність розпочали нові суб'єкти господарювання, які отримали ліцензію на право оптової торгівлі спиртом етиловим й придбали місця провадження діяльності та зберігання спирту ДП «Укрспирт».
- (161) За інформацією регіональних відділень Фонду державного майна України²⁴, місця провадження діяльності та зберігання спирту ДП «Укрспирт» у 2020 році придбали 11

²⁴Лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Вінницькій та Хмельницькій областях від 23.03.2023 № 11-2/895 (вх. Комітету № 4-01/5025 від 23.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Дніпропетровській, Запорізькій та Кіровоградській областях від 30.03.2023 № 08-010-01374 (вх. Комітету № 4-01/5280 від 31.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Івано-Франківській, Чернівецькій та Тернопільській областях від 29.03.2023 № 08-03-0461 (вх. Комітету № 4-01/5219 від 30.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях від 22.03.2023 № 45-03.01-1109 (вх. Комітету № 4-01/5137 від 28.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Львівській, Закарпатській та Волинській областях від 24.03.2023 № 08-04-01483 (вх. Комітету № 4-01/5078 від 24.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по м. Києву від 22.03.2023 № 30-12/2049 (вх. Комітету № 4-01/4970 від 22.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях від 23.03.2023 № 08-08-01108 (вх. Комітету № 4-01/5018 від 23.03.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Полтавській та Сумській областях від 27.03.2023 № 08-123-01290 (вх. Комітету № 4-01/5443 від 04.04.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Рівненській та Житомирській областях від 24.03.2023 № 09-13-457 (вх. Комітету № 4-01/5444 від 04.04.2023); лист регіонального відділення Фонду державного майна України по Харківській області від 22.03.2023 № 08-10-01082 (вх. Комітету № 4-01/4958 від 22.03.2023).

суб'єктів господарювання, у 2021 році – 13 суб'єктів господарювання, у 2022 році – 6 суб'єктів господарювання.

- (162) Також за інформацією Державної податкової служби України²⁵, ліцензію на право оптової торгівлі спиртом етиловим у 2019 році мало **лише** ДП «Укрспирт», у 2020, 2021 та 2022 роках чинні ліцензії мали 9, 18 та 24 суб'єкти господарювання відповідно.
- (163) З огляду на зазначене Комітет направив вимоги про надання інформації відповідним суб'єктам господарювання²⁶, у яких, зокрема, запитувалась інформація щодо механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України.
- (164) Так, 19 з 35 (54 %) опитаних суб'єктів господарювання повідомили, що ціна на спирт етиловий ректифікований визначалась у договорі з контрагентом виходячи з витратної складової на сировину, енергоносії, заробітну плату, адміністративних витрат, витрат на збут, інших витрат.
- При цьому такі суб'єкти господарювання повідомили про відсутність наказів, прайсів тощо, у яких встановлювалися б ціни на спирт етиловий ректифікований.
- (165) Водночас 16 із 35 (46 %) опитаних суб'єктів господарювання повідомили, що протягом 2019–2022 років не здійснювали діяльності з виробництва та/або реалізації спирту етилового ректифікованого.
- (166) З аналізу інформації, отриманої в рамках розгляду Справи, встановлено тенденцію до нарощування обсягів реалізації спирту етилового ректифікованого суб'єктами господарювання, які придбали місця провадження діяльності та зберігання спирту ДП «Укрспирт», а також отримали ліцензії на право оптової торгівлі спиртом етиловим, що відображено в таблиці 5 та на рисунках 1–4.

Таблиця 5

Обсяги реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішній ринок суб'єктами господарювання, які діяли на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого протягом 2019–2022 років²⁷

Найменування суб'єкта господарювання	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5
ДП «БДЖІЛЬНЯНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»	0,23 %	0,95 %	2,01 %	2,40 %
ДП «БУЧАЦЬКИЙ МАЛЬТОЗНИЙ ЗАВОД»		2,58 %	15,50 %	3,30 %
ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД»	4,15 %	5,21 %	6,43 %	3,75 %

²⁵Лист Державної податкової служби України від 17.03.2023 № 3511/5/99-00-09-01-01-05 (вх. Комітету № 7-01/4782 від 20.03.2023), надісланий на вимогу про надання інформації від 14.03.2023 № 126-26.13/01-4948е.

²⁶Інформацію у відповідь на вимоги про надання інформації фактично отримано від 35 суб'єктів господарювання (5 із 42 опитаних суб'єктів господарювання не отримали вимог про надання інформації, один із них надав відповідь; 6 із 42 опитаних суб'єктів господарювання не надали відповідей на вимоги про надання інформації; один із 42 опитаних суб'єктів господарювання частково надав відповідь на вимогу про надання інформації).

²⁷Дані, наведені в таблиці 5 та на рисунках 1–4, визначені розрахунковим методом на підставі інформації, наданої листом Державної податкової служби України від 15.11.2024 № 14481/5/99-00-09-02-01-05 (вх. Комітету № 7-05/14378 від 15.11.2024), надісланим на вимогу про надання інформації від 07.11.2024 № 126-26.13/05-10767е.

Продовження таблиці 5

Найменування суб'єкта господарювання	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5
ДП «ЗІРНЕНСЬКИЙ СПИРТЗАВОД»	2,33 %	4,52 %	4,98 %	4,36 %
ДП «УКРСПИРТ»	88,54 %	79,65 %	43,65 %	0,90 %
ДП «ХОЛМИНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»	2,74 %	3,60 %	3,89 %	2,83 %
ДП «ЮРКОВЕЦЬКИЙ СПИРТЗАВОД»	2,00 %	3,49 %	2,90 %	1,40 %
ПП «НІТРОБОС»			0,19 %	0,92 %
ТОВ «БІКОРМ»			1,59 %	0,43 %
ТОВ «ГУРАЛЬНЯ БРУНИЦЬКИХ»			3,26 %	4,88 %
ТОВ «КОМПАНІЯ КЛІМАТ ПЛЮС»				3,37 %
ТОВ «ЛУЖАНСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»			2,04 %	15,10 %
ТОВ «МИШКОВИЦЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»				6,81 %
ТОВ «РАВА-РУСЬКИЙ СПИРТОВИЙ ЗАВОД»				2,80 %
ТОВ «СПИРТОВИЙ ЗАВОД «ЛОПАТИН»			4,18 %	5,87 %
ТОВ «СПИРТОВИЙ ЗАВОД «СУХОДОЛИ»			4,89 %	6,79 %
ТОВ «СПІРИТУС ВИШНЯКИ»				3,38 %
ТОВ «СТАЛЬ ГРУП ЕНЕРДЖІ»				1,73 %
ТОВ «УКРСПЕЦСПИРТ»			0,97 %	12,64 %
ТОВ «ЧЕРВОНОСЛОБІДСЬКИЙ СПИРТЗАВОД»			1,68 %	9,80 %
ТОВ «БЕРШАДЬ ЛЮКС»			1,84 %	6,54 %

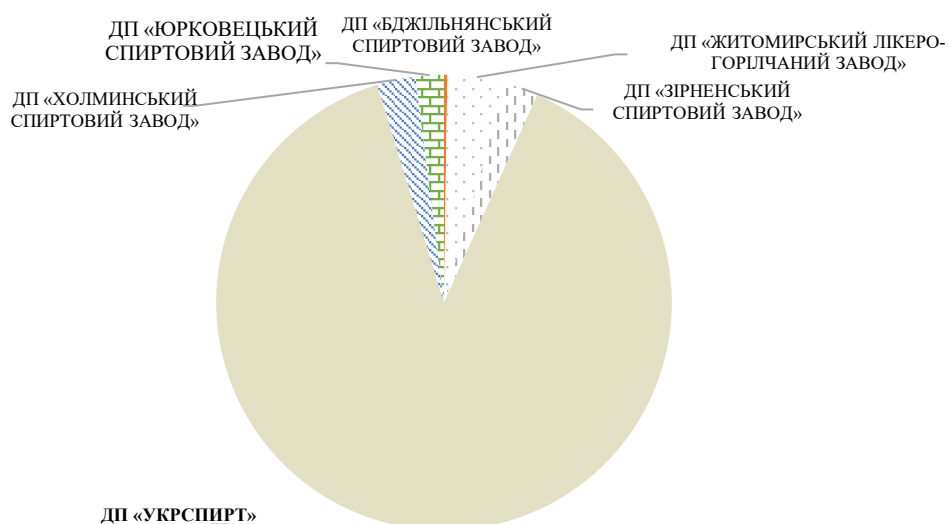

Рисунок 1. Обсяги реалізації суб'єктів господарювання, які діяли на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого у 2019 році

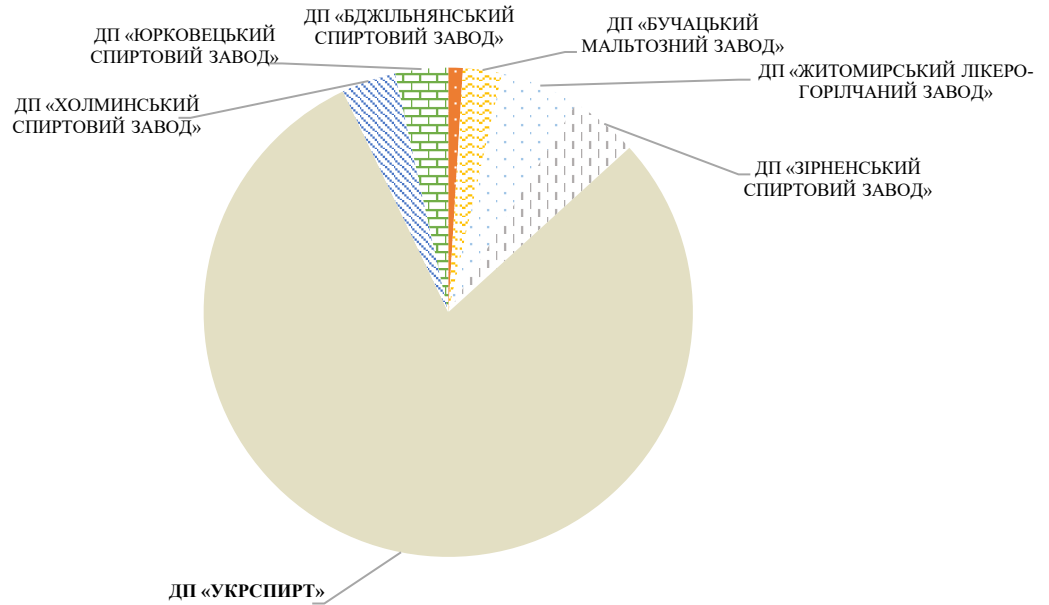

Рисунок 2. Обсяги реалізації суб'єктів господарювання, які діяли на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого у 2020 році

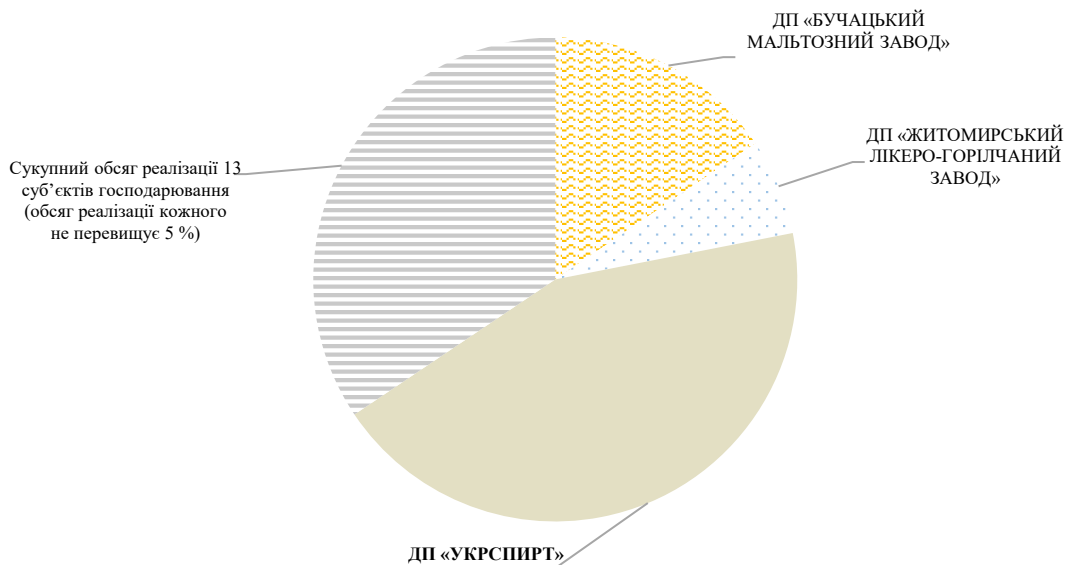

Рисунок 3. Обсяги реалізації суб'єктів господарювання, які діяли на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого у 2021 році

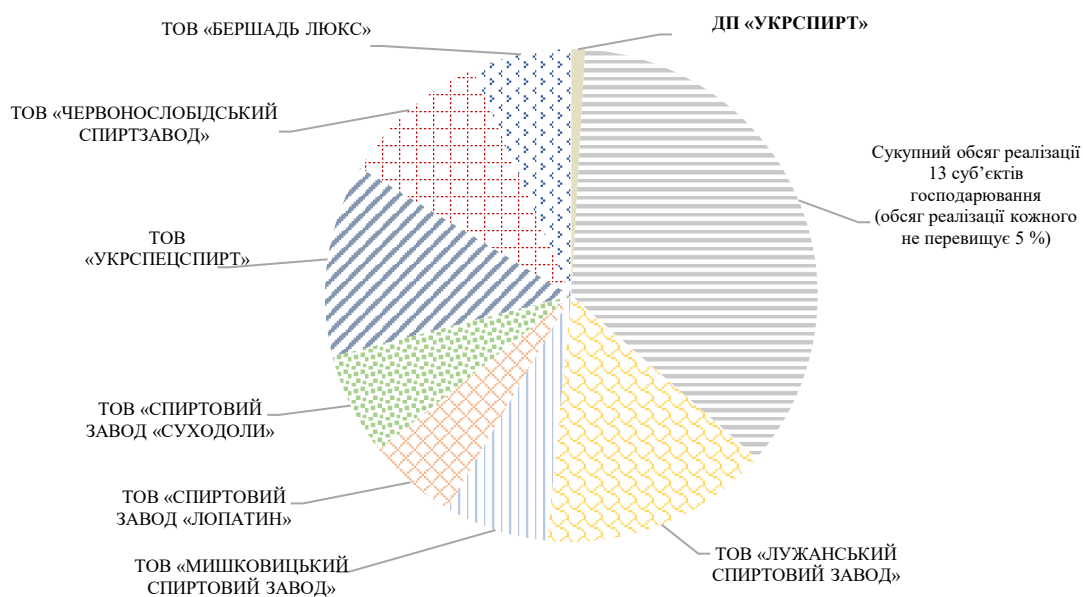

Рисунок 4. Обсяги реалізації суб'єктів господарювання, які діяли на ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого у 2022 році

- (167) Отже, протягом 2019–2022 років у ДП «Укрспирт» з'явилися потенційні конкуренти, тобто суб'єкти господарювання, які можуть реалізовувати спирт етиловий ректифікований оптовим покупцям по всій території України, у свою чергу, у контрагентів ДП «Укрспирт» – альтернативні джерела придбання відповідного товару.
- (168) Враховуючи наведене вище, причини виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, були усунені у зв'язку зі зміною структури ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого та не залежали від волевиявлення Відповідача.
- (169) Незалежно від волевиявлення Відповідача причини виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції за кваліфікацією пункту 2 статті 50 та частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, були усунені, а відповідне порушення – припинено у зв'язку зі зміною структури ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого шляхом втрати ДП «Укрспирт» структурних ознак монопольного (домінуючого) становища та, як наслідок, впливу на такий ринок.

4.5. Щодо оцінки виконання пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р

- (170) Відповідно до пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р ДП «Укрспирт» зобов'язано щомісячно протягом року з дати отримання рішення звітувати про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту

етилового ректифікованого 10 (десяти) найбільшим за обсягами покупцям спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі надавати щодо кожного контрагента фактичні ціни на спирт у звітному періоді, планові та фактичні обсяги закупівлі спирту у звітному періоді, інші дані, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо).

- (171) Про виконання зобов'язань, передбачених пунктом 5 резолютивної частини Рішення № 748-р, ДП «Укрспирт» звітувало таким чином.
- (172) Листом від 08.02.2019 № 1.1.1-1.9.3/220-1 (вх. Комітету № 8-01/1977 від 14.02.2019) ДП «Укрспирт» надало інформацію про фактичну вибірку спирту етилового ректифікованого за січень 2019 року.
- (173) У зазначеному листі міститься інформація за *«грудень 2018 року, січень 2019 року стосовно 10 (десяти) найбільших за обсягами покупців спирту етилового ректифікованого; сорт спирту; ціна; факт реалізації за грудень 2018 року, план реалізації на січень 2019 року, факт реалізації за січень 2019 року (тис. дал)»*.
- (174) Також листами від 07.03.2019 № 1.1.1-1.9.3/427 (вх. Комітету № 8-01/3225 від 15.03.2019) та від 03.04.2019 № 1.1.1-1.9.3/613 (вх. Комітету № 8-01/4128 від 04.04.2019) ДП «Укрспирт» надало аналогічну інформацію за лютий та березень 2019 року відповідно.
- (175) Інші листи на виконання пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р до Комітету не надходили.
- (176) Визначення та обчислення строків у законодавстві про захист економічної конкуренції унормовано у статті 62 Закону.

Перебіг строку, який обчислюється роками, місяцями або днями, починається наступного дня після календарної дати або настання події, якими визначено його початок.

Строк, який обчислюється місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо кінець строку, який обчислюється місяцями, припадає на такий місяць, що не має відповідного числа, строк закінчується в останній день цього місяця.

У разі, коли останній день припадає на неробочий день, днем закінчення строку вважається перший наступний за ним робочий день (частина друга статті 62 Закону).
- (177) Враховуючи періоди, коли виконання цього зобов'язання відповідно до вимог частини четвертої статті 60 Закону зупинялось (див. пункт 43 цього рішення), ДП «Укрспирт» на виконання пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р повинно було щомісяця протягом року з дати отримання рішення звітувати про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого 10 (десяти) найбільшим за обсягами покупцям спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі надавати щодо кожного контрагента фактичні ціни на спирт у звітному періоді, планові та фактичні обсяги закупівлі спирту у звітному періоді, інші дані, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо) 08.02.2019, 11.03.2019²⁸, 08.04.2019, 09.09.2019²⁹, 08.10.2019 та 08.01.2020.
- (178) Інформація щодо виконання ДП «Укрспирт» зобов'язань згідно з пунктом 5 резолютивної частини Рішення № 748-р наведена в таблиці 6.

²⁸08.03.2019, 09.03.2019 та 10.03.2019 є вихідними днями.

²⁹08.09.2019 є вихідним днем.

Таблиця 6

Зведена інформація щодо виконання Відповідачем пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р

Період часу, протягом якого Рішення № 748-р підлягало виконанню	Дата звітування ДП «Укрспирт»	Період, за який надано / мало бути надано інформацію
1	2	3
08.02.2019 – 24.03.2019	08.02.2019	січень 2019 року
	07.03.2019	лютий 2019 року
	03.04.2019	березень 2019 року
30.08.2019 – 14.10.2019	звіт не надано	квітень – вересень 2019 року
11.12.2019 – 12.02.2020	звіт не надано	жовтень – грудень 2019 року (включно)
з 06.03.2020	звіти не надано	

- (179) З наведеного вище вбачається, що ДП «Укрспирт» тричі звітувало Комітету про виконання пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р.
- (180) Разом із тим у періоди, коли судове провадження у справі про визнання недійсним Рішення № 748-р не здійснювалось, а саме: 30.08.2019 – 14.10.2019, 11.12.2019 – 12.02.2020 та з 06.03.2020, ДП «Укрспирт» не надіслало звітів за період квітень – грудень 2019 року, що свідчить про виконання не в повному обсязі пункту 5 резолютивної частини Рішення № 748-р.

5. ВИСНОВКИ У СПРАВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (181) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (182) Беручи до уваги викладене, обставинами у справі № 126-26.13/26-22 встановлено таке.
- (183) ДП «Укрспирт» виконало пункт 3 резолютивної частини Рішення № 748-р, а саме сплатило штраф у повному обсязі, що підтверджується листом ДП «Укрспирт» від 17.02.2023 б/н (вх. Комітету № 8-01/3658 від 17.02.2023), у якому ДП «Укрспирт» повідомило про сплату 33 000 000 (тридцять три мільйони) грн штрафу і 33 000 000 (тридцять три мільйони) грн пені та надіслало підтверджувальні платіжні доручення від 19.01.2023 № 217, від 08.02.2023 № 835, від 15.02.2023 № 1111, від 15.02.2023 № 1114 та від 16.02.2023 № 1117.
- (184) ДП «Укрспирт» не виконало пункт 4 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не розробило та не застосувало прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого.

Накази ДП «Укрспирт» «Про визначення цінової політики при реалізації спирту етилового ректифікованого на внутрішньому ринку України» (умови яких наведено в пунктах 79–92 цього рішення) не можуть бути оцінені як докази, що підтверджують встановлення «прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого» та виконання зобов'язання, визначеного в пункті 4 резолютивної частини Рішення № 748-р.

Під час розслідування Справи ДП «Укрспирт» навело лише пояснення загального характеру без детального обґрунтування процедури, порядку та механізму формування цін на спирт етиловий ректифікований.

Отже, на виконання пункту 4 резолютивної частини Рішення № 748-р ДП «Укрспирт» не надало інформації, яка б свідчила про припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (185) Незалежно від волевиявлення Відповідача причини виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції за кваліфікацією пункту 2 статті 50 та частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, були усунені, а відповідне порушення – припинено у зв'язку зі зміною структури ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого шляхом втрати ДП «Укрспирт» структурних ознак монопольного (домінуючого) становища та, як наслідок, впливу на такий ринок.
- (186) ДП «Укрспирт» виконало пункт 5 резолютивної частини Рішення № 748-р не в повному обсязі, оскільки не надало на його виконання звітів за період квітень – грудень 2019 року про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого 10 (десяти) найбільшим за обсягами покупцям спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі фактичних цін на спирт у звітному періоді, планових та фактичних обсягів закупівлі спирту у звітному періоді, інших даних, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо).
- (187) Відповідно до пункту 4 частини першої статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є невиконання рішення, попереднього рішення органів Антимонопольного комітету України або їх виконання не в повному обсязі.
- (188) Отже, дії ДП «Укрспирт» у вигляді виконання рішення Антимонопольного комітету України № 748-р від 20.12.2018 не в повному обсязі є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 4 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (189) Листом Комітету від 07.02.2025 № 126-26.13/05-1325є ДП «Укрспирт» було направлено копію Подання. ДП «Укрспирт» отримало копію Подання:
 - за адресою ДП «Укрспирт» для листування ([конфіденційна інформація]) – 13.02.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення з трек-номером 0601110688354;
 - за адресою реєстрації юридичної особи ДП «Укрспирт» ([конфіденційна інформація]) – 17.02.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення з трек-номером 0601110687196.
- (190) ДП «Укрспирт» не надало своїх зауважень та заперечень до змісту Подання.

7. ОСТАТОЧНИЙ ВИСНОВОК КОМІТЕТУ У СПРАВІ

- (191) Доказами, зібраними у Справі, встановлено, що ДП «Укрспирт» на виконання резолютивної частини рішення Антимонопольного комітету України від 20.12.2018 № 748-р:
- сплатило штраф у повному обсязі на виконання пункту 3 резолютивної частини Рішення № 748-р;
 - не припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;
 - 08.02.2019, 07.03.2019 та 03.04.2019 звітувало про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого 10 (десяти) найбільшим за обсягами покупцям спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі фактичних цін на спирт у звітному періоді, планових та фактичних обсягів закупівлі спирту у звітному періоді, інших даних, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо).
- (192) Відповідач не вжив заходів для усунення причин виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції за кваліфікацією пункту 2 статті 50 та частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, що можуть призвести до обмеження конкуренції та ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (покупців), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- Проте у зв'язку зі зміною структури ринку оптової реалізації спирту етилового ректифікованого відповідне порушення припинено незалежно від дій ДП «Укрспирт» та без його намагань вжити заходів для припинення порушення.
- (193) Отже, дії ДП «Укрспирт», які полягають у виконанні рішення Антимонопольного комітету України від 20.12.2018 № 748-р не в повному обсязі, а саме:
- невиконанні зобов'язань згідно з пунктом 4 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не усунуто причин виникнення й не припинено порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у тому числі не розроблено й не застосовано прозорого та обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого);
 - виконанні не в повному обсязі зобов'язань згідно з пунктом 5 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не направлено звітів за період квітень – грудень 2019 року про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого стосовно 10 (десяти) найбільших за обсягами покупців спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі фактичних цін на спирт у звітному періоді, планових та фактичних обсягів закупівлі спирту у звітному періоді, інших даних, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо),
- є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 4 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (194) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

- (195) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 4 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (196) Відповідно до інформації Державної податкової служби України, наданої листом від 12.03.2025 № 3383/5/99-00-04-03-01-05 (вх. Комітету № 7-05/3804 від 12.03.2025), за даними форми 2 «Звіт про фінансові результати» фінансової звітності ДП «Укрспирт» за 2024 рік чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ДП «Укрспирт» у 2024 році становив *[конфіденційна інформація]* грн.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 09.08.2023 № 3295-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» (далі – Закон № 3295-IX) справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності Законом № 3295-IX, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності Законом № 3295-IX.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державне підприємство спиртової та лікєро-горілочної промисловості «Укрспирт» (ідентифікаційний код юридичної особи *[конфіденційна інформація]*) вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 4 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді виконання рішення Антимонопольного комітету України № 748-р від 20.12.2018 «Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу» не в повному обсязі, а саме:

- невиконання зобов'язань згідно з пунктом 4 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не усунуто причин виникнення й не припинено порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у тому числі не розроблено та не застосовано прозорого й обґрунтованого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого);

- виконання не в повному обсязі зобов'язань згідно з пунктом 5 резолютивної частини Рішення № 748-р, оскільки не направлено звітів за період квітень – грудень 2019 року про застосування розробленого механізму ціноутворення під час оптової реалізації спирту етилового ректифікованого стосовно 10 (десяти) найбільших за обсягами покупок спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» (у тому числі фактичних цін на спирт у звітному періоді, планових та фактичних обсягів закупівлі спирту у звітному періоді, інших даних, які підтверджують застосування диференційованих цін тощо).

2. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на державне підприємство спиртової та лікєро-горілочаної промисловості «Укрспирт» (ідентифікаційний код юридичної особи *[конфіденційна інформація]*) штраф у розмірі 53 800 (п'ятдесят три тисячі вісімсот) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини тринадцятої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

Додаток
до рішення Антимонопольного комітету України
від 17.04.2025 № 166-р «Про порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції та накладання штрафу»

Динаміка цін реалізації спирту етилового ректифікованого сорту «Люкс» на внутрішній ринок України протягом 2019–2022 років

Мета закупівлі	Обсяг закупівлі в попередньому місяці	День оплати	Ціна (грн/дал, без ПДВ та акцизного податку)							
			Наказ № 737 від 05.12.2018	Наказ № 159/1 від 07.05.2020	Наказ № 242/1 від 07.10.2020	Наказ № 130 від 24.05.2021**	Наказ № 165 від 12.07.2021	Наказ № 225 від 14.09.2021	Наказ № 235 від 27.09.2021	
не з метою виробництва алкоголю			309,00	-	-	-	-	-	-	
з метою виробництва алкоголю	до 19,99 декалітра	до 10 дня	299,75	299,75	329,75	349,55	349,55	372,35	405,80	
		3 11 дня	309,00	-						
		3 11 по 14 день	-	309,00						
		3 15 дня	-	309,00						
	від 20 до 39,99 декалітра	до 10 дня	290,45	290,45	319,50	338,65	338,50			
		3 11 дня	309,00	-						
		3 11 по 14 день	-	309,00						
		3 15 дня	-	309,00						
	від 40,0 до 59,99 декалітра	до 10 дня	281,20	281,20	309,30	334,05/ 323,10***				338,50
		3 11 дня	309,00	-						
		3 11 по 14 день	-	309,00						
		3 15 дня	-	309,00						
	від 60,0	до 10 дня	271,95	271,95	299,15	323,10				
		3 11 дня	309,00/ 271,95*	-						
		3 11 по 14 день	271,95*	271,95						
		3 15 дня	309,00*	309,00						

* Наказом № 6 від 15.01.2019 змінено умови оплати спирту етилового ректифікованого.

** Наказом № 152 від 22.06.2021 змінено умови оплати спирту етилового ректифікованого.

*** Наказом №173 від 26.07.2021 змінено умови оплати та вибірки спирту етилового ректифікованого.